

אתה שירה זאת ליהוה ויאמרו
אמר אשירה ליהוה בירנה נאה

קט בHEYR

גלו צעטס לא, מה קפ כלן ייסיר, חמאו לו לאו
 טרי, וכן עטס ווילמוי לממר חסיניך לא', וכן
 כהע כטראלה כטס לממר לו לאו סייניג, וכן עטס
 עטס יי' ווילמאר לניעו טרטל, וכן סייניג בטהר
 יאחס נס (גדוד יי' וו) מה ייסיר יטראל פיטס חהיריו
 זי צהאר ענו לא, מה ייגנס צלטמא נמא (ויל' יי' וו)
 לדשו זו חכמי יטראל פנדא (ויל' צקוקט נצענות ולט
 כה, למזרו טוואו' זעט סס קמחאנס נולמרא, זכו
 זב פטוטו, האל מדרשו לממו זיל' (מקיל' - סאנד
 מכלה רוא למחיות כטיחס טר בתורה. וכן צכלנ
 ק מסל שנמא פפריטסוו צקוקט נצענות ולט נאכ,
 מיר ולייטט לנטן כוכ בטהר דעריס הנטכטיז זלטמן
 זייד וכן מיד, בנן (ויל' יי' כ) ככה יעטס חוויאז', געל
 כי ייחנו (גדוד יי'), ייס לבר ייסיך בעען (סס), לפוי
 זבד כטורה חמידי ומופל זונן לטון עטיד וצין
 זונן עדר, האל זכ טטל כטס הולט לטעכ' היינו וכול
 פטזו גלטן כוכ: כי גאה גאה. (ענמגלאט געל כל
 ס) כטרגומוי" (מקיל'), (זבד) מהר צעל ככפל נומר
 בסבב זבד שמי חפסדר לנבדר ודס לטבאות כטטוח
 חס חמבייו ומיתגער געליו מפילו מעסום, וכלהן
 שאנז זו רעליאו גור גווען גווען (הר'ח'): (ב') צטראלה

דור החיים

יד. לו ירמו לנו מז'ה שמנוכת לנו מורה תמיד וקצנשא
ונחפוץ תחרות נצל וויס:
ויאמרדו לנו מיר אטיכא.^י) פירוט לנו מיר זא מה
לעומן פירוש טיחמונו עריכא ימד גלא
צחינה סכתנתונא וככפלדך עד שיכיו כליז
המודיע^י), בסג' קיוסט רזיס, ומוכנו ימד ועטו כן

אור בעיר

(ב') מינום טלאן מותחים, והוא די נורא מה שיר מאה וגה יטלטן היליכו גו', חמץ ישיר פירוטו זלממו צדקה, גס הקמלח
צ'ה ופי סכמונה גולו גו', מה ישיר כעלאן דנדמען הולער צדקה, ווילחמו זה אלה
 גיטין ווילחמו, וקיטיס באנון יעד אסיה.

אונקלום

٤٧

בגדי צענומכ לא, מְרַקֵּבָן יִשְׂרָאֵל, מְמֹרֶל לְזָבֵב
טווֹרִי, וּמְנֻסָּבָה וּמְהֻמָּנוֹ לְהַמְּרָאָה לְבָבָךְ, וּמְנֻסָּבָה
כְּפָרָה כְּפָרָה כְּגָם הַמְּרָאָה לוֹ לְצָוֹתְרָה, וּמְנֻסָּבָה
טַעַטְתָּעָה וּמְוַלְמָרָה נְעִינָה יְשָׁרָלֶל, וּמְנֻסָּבָה כְּפָרָה
סְמִחַת נְסָחָה (גָּמָר כִּי וְיַי) מְרַקֵּבָן יִשְׂרָאֵל פְּרִיכָּת חֲרוּיוֹ
יְבָרֶךְ צָהָר נָעָנוֹ לְבָבָךְ, הַיְיָ יִגְּנָה סְלָמָה גַּמָּה (מִיחָד וְיַי)
רְלָשָׁו יוֹמָכְיָו יְמָרָלֶל (פְּנַאי יְיָ) סְקָרָקָה לְגַנְוָה וּלְמַ
כָּה, לְמַדְנוֹ שְׁבָחוֹתָה עַל שָׁסָה קְמַחְכָּבָה נְהַמְּרָה, זָכוֹ
שָׁבָבָה פְּנָטוֹן, הַגְּלָל מְדֻרְשָׁו הַמְּרָאָה חַיָּל (מְכַיָּה - פְּנַאי)
מְמַכְּלָה רַעַם לְמַהְמִיתָם כְּמַהְמִיתָם תְּמִרְוָה, וּמְנֻסָּבָה
קְרָמָה מְמַלְלָה סְפִירָה כְּסָהָה לְגַנְוָה וּלְמַנְנָה, וְהַן
מְוֹר וּלְיִצְחָק לְפָנֵן כָּוֹכָב כְּפָרָה כְּמַהְמִיתָם כְּמַהְמִיתָם
וְיִזְחָק וּמִיד, בְּנֵן (וְיִזְחָק יְיָ) כָּכָה יִעַשְׂה לְחוֹזָה², עַל
כָּה יִמְנוֹ (גָּמָר כִּי), וּוֹסֵף לְבָבָךְ בְּנֵן (פְּנַאי), לְפִי
אָז* דָּבָר כְּסָהָה תְּמִיד וּנוֹפָל צָוֹן לְפָנֵן עַתִּיד וּדְן
וּן עַדְלָה, הַגְּלָל זָכָר שְׁלָמָה כִּיְכָה הַלְּגָל לְמַעַטָּה³ חַיָּי וּכְבוֹ
שָׁבָבָה לְפָנֵן כָּאָה: בַּיְיָ גָּאהָ גָּאהָ. (שְׁנִימְגַּחַת מֶלֶל כָּל
כָּה) כְּתָרְגּוּמוֹן ("מְכַיָּה"), (דָּבָר הַחֲרָב צָלָב כְּפָלָל מוֹרָא
סְבָבָה דָּבָר שְׁהָיו הַפְּסָרָה נְצָדָר וְדָס לְמַעַתָּה כְּפָסָוח
חַס זְמִרְיוֹ וּמְתַגְּגָר עַלְיוֹ מְפִילָה מְסֻוםָּה, וְלֹא

ל היוג נפוצות ככא, זו על פי ס' ימן, מחד כי מונחים על כל מורה סדרהן טלה על הדמי וככליו תמלנו גהה הגדלה כל הסגנונות, והוא רוכב מגנה על הקומ, ואולם שפה "ב" גמ

אונקלום

מת על-שבט הים: לא וירא ישראל את-היד הנדרלה אשר עשה יהוה במצרים ויראו העם את-יהווה ואמינו ביהוה ובמשה עבדו: פ^ט ↗ לא אז ישר-משה ובני ישראל מצריא מיתין על ביך ימא: לא ויהא ישראל ית נברורא ירא רבקה ר' עבר ג' במצרים ורחלו עפָא מן גרים ג' והמינו במצרים ר' בכנ שבח משה ובני יהודא ית תשבחה קרא גרים

- ۶ -

וירדפו לחדרינו (מליל - פפסות קרייזה): (^{לט}) את היד
הגדולה. הם כגווים בגודלכם* (חיקוי) שונתך ידו
של כך^{בג}, וככלונך לשונית נופלאן על לבן יד,
וכלון לבדן יד מומט כן^{א'}, וכמפלסטו^ג יתכן כלצון
לחדר מינין בקדוזו: (^ה) אז ישיר משה. הם כשרלה
בננס^ד, עלב נלבזו טיטור סייר. וכן (וכפה ו' ט' ג')
ודבר יכוחען. וכן (מליל ז') וגדי יעבך לכת פרעה,
שנשען על אנטולו^ז - ורומבו^ח.

אור החיים

במסוף כיתה נכס קודס גמלריס. ולפי מכון
שוכנו צפרת (ו'ג' מ"ג) זלה חקת הפסה כי כל
קצין עליכם מנות במלך יה סן מה פיטו ויהת כנען
לך כיתה נכס עד פרלו כיר בגודלה וירלו וגנו/
וירלו זטראל ותפסות גותה, ולפי זה חקיק כוונת
כמוה על זה כדריך וירלו יטראל מה מנהלי
ספינה ווילקה נטהטו על שפת לים, ומיתר מה
נקראת עס הוינו על שפת כיס וויל עס תינכה
וירלה^א א. אז יש. נס כי ריך נומר לו חילן
חיש לחר בטיעעכ. ורכזוחינו ז"ל חמור (מכילמה)
כי רלו דמייתן, וכבודינו זוכ כי בס גמור מימתס,
ובנעם כדי שיכירוו כס וטראל צוואת חיים וכיס
וירלו זטראל ותפסות גותה, ולפי זה חקיק כוונת
ספינה ווילקה נטהטו על שפת לים, ומיתר מה
נקראת עס הוינו על שפת כיס וויל עס תינכה
וירלה^ב

לא. וויראָז כַּנְס לְמִינְמָרֶת פֵּי יְהוָה
שְׁלֹמֹמָה, לְגַל יְהוָה כַּמְנוֹת מִן
שְׂוִירִים. לְכָן יְכוֹן כְּכֹתוֹב לְחוֹדְשֵׁינוּ בְּכִילָה כְּמוֹשֶׁבֶגֶץ.

אור בהיר

פ"ח) וכיהלו מחר רלו' חומס כבומו על צפת כס', ווין ספ"י לרלו' חומס פג'יס על צפת כס', ומיכם מם כו"ה שועל, ולו' נלעטן. **פ"ט**) וכיהלו מחר הסקדיס הגלויים נטש ונטליהם כרלו' ענייסת קיו' נצחים דירלה' נמייה, וויל' נצחים לאבנה. **ג')** סס' ננבר. **פ"ט**) ק'ל' מחר הסקדיס הגלויים רוס מקטו גולדוון, ווין ז' רילומ' עונס לי' עלייס' קירם' קיד' גולדזונה. ולפי זה צ'ל' נט' עלייס' פמד' כארלו' רוס מקטו גולדוון, ווין ז' רילומ' עונס לי' עלייס' קירם' קיד' גולדזונה. ולפי זה צ'ל' נט' עלייס' פמד' כארלו' רוס מקטו גולדוון, ווין ז' רילומ' עונס לי' עלייס' קירם' קיד' גולדזונה. ומפער נצחים לאבנה. **ג'ג)** ומזה מיד'וון מחר כל' ב' נט' סט' סט' קירם' קיד' גולדזונה צ'ל' מילאה, מפער נצחים לאבנה.

קדרשא אליה דרכחן ואפלה רשות
לקט בהיר לישועה זה אליו ואנדרו

אונקלום

טוס ורכבו רמה בים: עז ומרת יה רחיא י"ו אמר במקורה ובה לי רמא בימא:

רשות

סום ורוכבו רמה צום, וכל טמי הופכ לנטות על זום ורוכבו נופל נז לבן גותה, כמו (וישי י"ג כ') כי גותה עצה, וכן כל כבירך חמלך כפולה, עזוי חמתה וכויו לי ניטענה, כי חיות מלחמה כי שמע, וכן נולס, וכלי יין ניטענה, כי דבר חמר כי גזה גזה, על כל בפירות, ברכי יין), דבר חמר כי גזה גזה, על כל בפירות, וכל* מכה שחקלם נז עוד זם זו טופסט*, וללה כמדת (עלך) בזכר ושם קומלטין חוטו והין זם (מכיל): סום שעיס ווילדיין זם זבה וכמים מעlein חותם ורכבו. שניכנס קדרויס זם זבה וכמים מעlein חותם לרוס* ומוריין חותם לנושמך*) ווילק נפלדין (מכיל - מה): רמה. בצליך*, וכן הימליך* ווילק נז חתן נורה, ומדרך הגדה כתוב חד חומר רמא, וכחונן חד חומר ורבה, מלמד בכיו עולין לרוס ווילקן לטחים (מכיל - חמיה), כמו (לויג לה *) מי ירכ לנק פנתה, מלמעלא (לטינה): (3) עז זומרת יה. הונקולם חרגס חוקפי וותובנתי, עזוי כמו צויז (צ'ויז'ה) חמלת כמו חמראתי*, והני חמתה על לבן ישן נשאותה. לעל כל נטפתה. מליען חותם ווילדים לאוקם.

ז' ר' ה' ח' י' מ'

ונחה שביבה גַּתְהוֹ כְּפָלָכִיִּ), סומס ווכוכו גַּתְהוֹ
גַּתְהוֹ רַמֶּה וּגְזִיִּ). נוד יְלֵה גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ מֶלֶךְ כִּי מֶלֶךְ
גַּתְהוֹ לְכָתָם וְמַכְבוֹנוֹ לְמוֹרָא כִּי קַודֵס עֲנָבָה מַכְפָּתָה זֶה
סִימָה לְזֶה גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ לְחַתָּה וְצַדְמָיוֹשָׁתָה יְדָה כְּגָדְלָה
גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ
וְכַדְנוֹד וְצַדְעָסִים רַבָּה, וְפִירָעָת הַמָּמוֹנוֹ גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ יְכוֹן
נֶלֶגֶת פְּרָעָה שְׁמַתְגָּהָה גַּתְהוֹ שְׁמַמָּה גַּתְהוֹ כִּי דָרָךְ
גַּתְהוֹתָה בְּכָרָה זֶה. וְלֹדֶךְ זֶה סָמֶר כְּנַסְמֶךְ
לְרוֹכְדָזִיִּ). וְאַוְלֵי צְיוּוֹרָה כְּכָתוֹב כָּוָה עַל זֶה כִּי דָרָךְ
חַטִּירָה לְכָה כִּי גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ פִּירָעָה כִּי, וְנַמְשָׁכָת עַד
חוֹתָם כִּי גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ לְמַטָּה עַל זֶה סְדָרָךְ וְלֹמַדוּ
תְּנַהָּה גַּתְהוֹ גַּתְהוֹ (סָמֶס וּגְזִיִּ) רַמָּה גַּיִסִּ:
ב. עַזִּי וְחַמְלָה וּגְזִיִּ). כַּאֲכָה סָדָר כְּטוּמָדִים לְפִי כִּי
אָזֶר בְּתוֹרָה

ב-היר

ר' בא שמות טו בשלה

סָם וּרְכָבָו רַמָּה בִּים: עֵי וּמְרַת יְהָ רַמָּא בִּמְאָעָד תָּקְפִי וְתָשְׁבָחָתִי רְחִילָא עַי וְאָמֵר בְּמִירָה וְתָהָה עַי

לקט בחד

סום ורוכבו רמה צום, וכל טמי הופכ לנטות על זום ורוכבו נופל נז לבן גותה, כמו (וישי י"ג כ') כי גותה עצה, וכן כל כבירך חמלך כפולה, עזוי חמתה וכויו לי ניטענה, כי חיות מלחמה כי שמע, וכן נולס, וכלי יין ניטענה, כי דבר חמר כי גזה גזה, על כל בפירות, ברכי יין), דבר חמר כי גזה גזה, על כל בפירות, וכל* מכה שחקלם נז עוד זם זו טופסת*, ולה' כמדת (עלך) בזכר ושם קומלטין חוטו והין זם (מכיל): סום שעיס ווילדיין זם זבה וכמים מעlein חותם ורכבו. שניכנס קדרויס זם זבה וכמים מעlein חותם ולרוי* ומוריין חותם לנושמך*) ויהין נפלדין (מכיל - מה): רימה. בצליך*, וכן הימליך* ורומו נז חתן נורה, ומדרך הגדה כתוב חד הומר רימה, וכחות חד חד חומר ורבה, מלמד בכיו עולין לרוס ווילדיין לתוכס (מכיל - חמיה), כמו (לויג לה *) מי ירכ לנק פנתה, מלמעלא (לטינה): (3) עז זומרת יה. הונקולם חרגס חוקפי וותובנתי, עזוי כמו צויז (צווורו*) חמלת כמו חמראתי*, והני חמתה על לבן ישן נשאותה. לעל כל נטפטה. *מעיין תותם וחודם לערום.

אור החיים
 וְהַמִּזְרָחַ תַּחֲרֵךְ לְפָנֶיךָ וְיַחַד כְּלִילוֹ כִּסְתִּירָה שְׁזַבְּלָה
 גַּהֲכָה רַמְכָה וְנוּגִיָּה). נָעַד יְלָכָה גַּהֲכָה מַלְכָה מִלְּקָה
כִּי גַּהֲכָה וְנוּגִיָּה. לְמִלְמָדָה כְּלִילָה הַלְּמִלְמָדָה
 שְׁלָמָה שְׁלָמָה וְתַכְּבָדָה לְמִלְמָדָה כְּלִילָה הַלְּמִלְמָדָה
 וְתַכְּבָדָה וְתַכְּבָדָה רַמְכָה וְנוּגִיָּה (מַלְכִי י"ה)
 וְתַכְּבָדָה וְתַכְּבָדָה רַמְכָה וְנוּגִיָּה (מַלְכִי י'כ'
 נָעַד יְלָכָה גַּהֲכָה מַלְכָה מִלְּקָה כְּלִילָה
 גַּהֲכָה מַלְכָה מִלְּקָה). גַּס לְרִמּוֹן צְנַעַלְיוֹנִים צְנַעַלְיוֹנִים
 גַּהֲכָה גַּהֲכָה (ז'). וְנוֹדֵךְ זֶה מַסְמֵךְ כְּגַם
 גַּהֲכָה מַלְכָה מִלְּקָה (ז'). וְאַוְלֵי צְיוּוֹרָה כְּכַתְּבָה כְּוֹה עַל זֶה כְּדַרְךָ
 לְרִכּוֹצָה (ז'). מַתְּרוֹךְ לְבָרָךְ זֶה גַּהֲכָה פְּרִוּשָׁה כְּבָר
 מַתְּרוֹךְ לְבָרָךְ זֶה גַּהֲכָה פְּרִוּשָׁה כְּבָר (ז'). וְנוֹמְכָת וְעַד
 חַזְקָתָה יְיָה גַּהֲכָה גַּהֲכָה לְמִמְכָה עַל זֶה בְּדִין וְלִמְלָתוֹ
 טַמְנוֹת גַּהֲכָה (ז'). סֻמָּן וְנוּגִיָּה רַמְכָה זִיסָּה:
ב. עַזְיָה וְמַלְמָתָה וְנוּגִיָּה. כְּאֵת סְדִירָה כְּטוּמָה יְלִפְנֵי כָּה
 כְּחַצְיָה מַלְמָתָה עַלְיוֹן וְלִמְלָרָה מִי כָּה. הַוְיָה גַּהֲכָה
אור חבר

בaltimore, ס"י נומר נלען מיד חכירה, ולט למול נסילה. צ"ז) ס"מ ספקיר היה מילס בלב עטם, קדרמו נכסים עטם מפלת רקעעים, ליין קו וטהה. צ"ז) ס"מ סקו שקר וטו עטם מגויה, אבל אין רליוי לתוכה עטוי גויה נסלה מלן. צ"ח) ס"מ) פ"י גויה נסלה. וכן פ"י הפלג, תינמ' גולת הכל, פ"י יוטו גולות, וב"פ פ"י יוטו מגולת, כלומר גותה גודל מגולת, ולט גותה קלוסה. צ"ט) פ"י גויה נסלה. וכן פ"י הפלג, ווח פ"י הפלג, וועגען מה. ק) ר"ל פ"י דרכ' זו נכו, סטנאלן נוכחים קומ וויכט מדכ', מאהן אין רימעה גודלה, וכן פ"י הפלג, וועגען מה. קא) שען די יעלמה מילס נטחן לדרכ' סטמונן, וכן פ"טער לט"ז"ז ולט טס לו נומר קומ וויכט זל פראעה רמא וו. קב) שען די יעלמה מילס נטחן

שאלות ותשובות

קמ

סיטן קז-קז

Mahar'i ve-Yil

מזהב מושב דמצינו יראה שהוא גדול מהאהבה. כגון אדם היודע בחבירו שהוא אדם חשוב ומהשכ עצמו אין גדור. הכי נמי הכא שמחשוב עצמן וכל אשר לו אשתו ובנוי כלם אינם כדי לעבד ביה השם. ומשום הכא כתוב גבי העדרה בראשית רבנן כי עתה ידעת כי יראה אליהם אתה.

דבר אחר הכא אמר בשעה שאתה הולך בדרך תירא אותו היינו דכתיב [טהילים כ' יא] וגלו נתת ליה ולפעמים ישועה נישעה נישעל על ישבילו אמר [יב] כי אם נתת ליה ולפעמים ישועה נישעה נישעל על ישבילו אמר [יב]

ד"א לרכת בדרכיו מה הוא הנון ורהורם ועובד על פשע אף אתה כן. מה הוא מלכיש ערומים דכתיב [בראשית ג' כא] ויעש לאדם ולאשתו בתנות עור וילכישם מה הוא מבקר חולים דכתיב [שם י"ח] וירא אליו, מה הוא מנהם אבלים דכתיב [שם כה י"א] ויהי אחורי מות אברהם ויברך אלהים את יצחק, מה הוא קורב מתים דכתיב [זכרין לד' ז] ויקבר אותו בגיא אף אתה כן. וrama אמר מה הוא גאה גאה אף אני בן תיל ליראה את השם אלהיך וגוי' כלומר אל תשמש בטכיסו. דהיינו מלך בשודם אין רוכבין על סתו ואין יושבין על כסאו והעובד חייב מיתה משומם דמרד במלכות. וכן הכא פרוק על דגשות רוח כאילו עובד ע"ז דכתיב [שם ח י"ז] רום לבך ושכח את ה' אלהיך. וכתיב [משל טז ה] תועבת ה' כל גבה לב, ובע"ז כתיב [דברים ז' כ] לא תביא תועבה אל ביתך. והו כי אילו בא על העזרות שנאמר [ויקרא י"ח כת] כי כל אשר יעשה מכל התועבות האלה ונורחתה. ואין מכנים אותו במחיצתו של הקב"ה דארבע משלו כאן זוד יהיר לך שם וגוי' מדקרי ליה לך שמע מינה דין מכנים אותו במחיצתך. דארבע שאין מכנים במחיצתך כת ליצנים דכתיב [הושע ז ה] משך ידו את לוצצים, כת מספרי לשון הרע דכתיב [טהילים ה] לא יגורך רע וכתיב (עליל מניה) שם קא ה' מלשני בסתר רעהו ובכל זה רכילה וכ"ש הוא. וכות דובר שקר דכתיב [קא ז] ודובר שקרים לא יכו לנגד עיני. כת חנפאים דכתיב [איוב יג טז] לפניו חנפ לא יבא. הרא הוא דכתיב [טהילים ג' כג] ושם דרך הזכיר היראה ע"ג דעתך עובדת השם הוא

את הגט ולא את השילח. ומה שראינו ונעשה בפנינו חחכנו וחחמננו.

בשושלת גט ע"י שליח או אין לכתוב שום וחניכה אשה וא מקומ האשא כיוון שאין יכולן לכתוב העומדת הירוי כו. וכן ראיתי בוגט שליח מהר"י ס"ל ז"ל.

שמעתה מהר"ז ולמן כהן שאמր לי ממש מהר"ר הילל ז"ל כל היכא דמספקא לנו בשם אם א' בסוף התיבה או ה' או יש לכתוב ה'. וראייה כל השמות שבמקרא ה' לבסוף כגון יהודיה ישעה ירמיה חזקה שמריה חירה ימנה ישוה בריעיה, ונשים חווה יסכה שרה רבקה לאה בללה זלפה דינה.

שומריה ולפעמים שומריה ומכח ספק זה הוצרתי לכתוב ב' גיטין בהאחד שומריה וכבהادر שומריה.

מצאתה בחשובה באשר"י [כליל י"ס י' ב'] מי שנחטמר אביו אין לשנות שם אביו ע"פ שהוא משומד והטעם שהן סבורים שהוא אחר. וכן לה"ה בשטרות מהאי טעמא.

באשר"י פרק גט פשוט [ס' ב] היכא הדיעדים סמכים לשטר ממש או אין למידין משיטה אחרת. אבל אם הם רוחוקים שיטה אחת שפיר למידין.

ראיתי שכותב מהר"י ז"ל דיש לכתוב בנימין מלא בעם מהר"א ואני יודע מאן הוא מהר"א.

ואני רגיל לכתוב חזקיהו ולא חזקיה וללא יחזקיה כי הרוב הוא חזקיהו. וכן כל כה"ג

דמסתמא הרוב הוא עיקר השם.

קצת

דינן תשובה ויום הכהפורים וסוכה. ועתה ישראל מה השם אלהיך שואל עמוק כי אם ליראה את השם אלהיך לרכת בדרכיו להאהבה את השם אלהיך בכל לבך ובכל נשך בדברים י' ב'.

שאלות ותשובות

סימן קצא

Mahar"y ויל

קמא

יצר טוב וברא כנגדו תשלום הטוב לטרודם
לרשעים.

ד"א גם את זה לעומת רשותה זה רמ"ח אבירם
רמ"ח מצות עשה שס"ה מצות לא תעשה שס"ה
גידין.

ד"א גם את זה וגוי כולם משלם מדה כנגד
מרה. שאל נתגאה בצווארו לפיקח נפל בצווארו.

שמשון הילך אחר עינוי לפיקח נקרו פלשתים את
עינויו. אבשלום בשערו לפיקח נתלה בשערו.
מצרים כל הבן הילד וגוי לפיקח טבעו במים.

ד"א גם את זה וגוי נתנו לנו התורה וצוה לנו
מצות העובר עליהם נעש בדין וברא כנגדו
תשובה ויום אחד בשנה לכפר והוא יום כפורים
בו נתנו לוחות אהרוןנות. ואע"ג שכל ימי אדם
ישכילד עבדי. אבל אם יחשוף שהוא קרי על זה
נאמר [זיהו כי כן] ואם תלכו עמי קרי כלומר
שחתאמו שהוא קרי אף אני אלך עמכם בחמת
קרי. ואם יראה רשות מוצלח יחשוף בלבו הינו
כדי לטרודם והיינו דכתיב [זה] נתת שמחה
בלבי מעת דגנס ותירשם רבו. כלומר שידוע אני
כיוון שאתה משלם צדקה הרשות בעולם הזה יודע
אני שיש לי שכר לעולם הבא הינו דכתיב [משל]
יד ים יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות.

ו"א היא תשובה קלה בעניין דכתיב [זיהו]
אם השוב ישראל אליו תשוב. ומגעת עד כסא
הכבד דכתיב [זיהו] עד ה' אלהיך. ובמקרים
שאפילו צדיקים גמורים אינם עומדים בעלי
תשובה עומדים דכתיב [זיהו] נט שלום לרחוק
ולקרוב לרחוק זה שהיה רוחוק ונתקרב. וד' מני
תשובה, תשובה הגדר, תשובה הבהאה, תשובה
הaskell, תשובה הכתוב. ויחשוב בלבו שאדם נדון
אחר ורכבו אם הכריע לך' זכות אשורי ואם הכריע
לך' חובה או' לו. והיינו דכתיב [זה] א' זובבי
מות יבאש ביבע שמן רוקח. וחוטא אחד יאבד
טובה הרבה. ועיקר תשובה בפה דכתיב [זיהו] טו
כא] והחותודה. והיא מצות עשה. ויחשוב שלא יעשה
עוד ואם לא יחשוב בטוב ולשרץ בידו. וכותב
[זיהו] ג' וירא השם כי שבו וגוי. ועיקר התשובה
שיעשה מהאהבה. קרא אחר כתוב [זיהו] ג' כי
כשלת בעוניך, עון הוא מזיד וקארה להה מכםול.
וקרא אחר כתוב [זיהו] לא יט' וכותב רשות

אראננו בישע אלהים כלומר שם דרכיו לлечת בדרכו
השם והיינו דכתיב [שם יח לו] וענותך תרבני.

ד"א ושם דרך השם הפדר מצוה כנגד שכורה
כפי.

ד"א ושם דרך אם יסורין באין עלי' יחשוף
בלבו שהוא�� בעבירות שבידו כדי לזכותו
לחיי העולם הבא דכתיב [שם צד יב אשורי האיש
יב] כי את אשר יאהב ה' יוכיח, וכותב [זה] ג' משל' ג'
נתת ליריאך נס להתנוטס מפני קושט סלה.
ולפעמים באים יסורים על הצדיקים לזכות דכתיב
[ישעה גג] ובଘבורתו נרפא לנו וכל פרשת הנה
ישעה גג] ונכח בטהרה קרי על זה
ישכילד עבדי. אבל אם יחשוף שהוא קרי על זה
נאמר [זיהו כי כן] ואם תלכו עמי קרי כלומר
שחתאמו שהוא קרי אף אני אלך עמכם בחמת
קרי. ואם יראה רשות מוצלח יחשוף בלבו הינו
כדי לטרודם והיינו דכתיב [זה] נתת שמחה
בלבי מעת דגנס ותירשם רבו. כלומר שידוע אני
כיוון שאתה משלם צדקה הרשות בעולם הזה יודע
אני שיש לי שכר לעולם הבא הינו דכתיב [משל]
יד ים יש דרך ישר לפני איש ואחריתה דרכי מות.
וכותב [זה] ליה ראייתי רשות עדין ומתחורה
כאזרח רענן ויעבור והנה איננו. מודה הרשות לעז
משל לאילן העומד במקומו טומאה ונופו נוטה
למקום טהרה כו'. וכן צדיק נמשל לאילן דכתיב
[שם אג] וזה עין שתולו וגוי. ואם תאמר א' ב'
מהו כל התשובות דכתיב באורייתא כגן שבח א"י
וכוביש מלכי אומות העולם, הינו משום שנאה
שקטים ושלוים למדוד תורה ולקיימה והפערונות
להפק. והיינו הוא שאמרו חכמים [זאת דב'] שבר
מצווה ושכר כו' והיינו דכתיב [משל ג' לד] אם
לצלcum הוא ילין ולעננים יtan חן. וכותב [זיהו] אל ד'
ז' והנביא כי יפותה ודבר דבר אני ה' פיתתי את
הנכיהה ההוא. וכותב [שם טיב] ויחזק ה' את לב
פרעה וכותב [זה] תננה עון על עונם
וכותב [זיהו] ג' ובשוב צדיק מצדקו ועשה על
ונחתתי מכשול לפני. והיינו הוא דכתיב [זה] ז' יד'
גם את זה לעומת רשותה האלים כלומר ברוא
יצר הרע ברא כנגדו יסורין למלך החטא. ברוא

האהבה.
ז' חשוב
שמחו
וינס כדי
העקרה
ים אתה.
זה הולך
יאן ויגלו
משירים
דעחו.
ז' ורחים
מלביש
ולאשטו
כ' דכתיב
ס' דכתיב
- אליהם
ד' רם לד' ז'
אמר מה
את השם
דאיפלו
שבין על
במלכות.
ובך ע"ז.
' אלהיך.
ב' ובע"ז
תך. והו
ז' כי כל
זה. ואין
יב' [משל]
לץ שמע
בע שאין
שע ז ה]
ע דכתיב
ו' [שם קא]
ש' הו.
לא יכול
פנוי חנק
שם דרך

זה קלי ואנוגה (טו, ב').

שלשה פירושים של זאנוגה - משולבות זה בזה:

אריתא נמדת קפלת (א, ט), על הכל מגע כס פלטן צפלה עטלה מדורת כל רם מים (פס נט כלג): צ. ועל כן נרלה, כי נסית ממד פקל ומומר מכוון נעומת כס 'קל' דסוח ממד סמפל, لكن חין עונש יונת ממד וויה נסית נסית נסמן על מטה גס וזה נט. וויה נסית ממד סמפל, וקיינו טעמל דלון עונשין מן פלון, כן נרלה לנע"ד דרכ לפקל.

צט. המשך לשונו: "זה שהחפפל משה (כברנו יט, א) אל נא רפה נא לה, והושב לו (שם טט, י) ואביה יריך ייק בפניה הלא חלום שבעת ימים, ודרשו המכינוי זיל' (כבא קמא כה). קל וחומר לשכניה ארבעה עשר יום. הינו דכומו שבקש הרופאה שם אלי' - כן ענה, ولكن אמר לו מרתת קל וחומר הדוא בבחינת השם 'אל' וכגניל. וזה שבמהדורה האחרונה דשלש עשרה כתובים המכחישים זה את זה עד שיבוא הכתוב השליישי ויכירע בינויהם. וגוטח אחדידנא זוכאן שני כתובים כו', ואינה מובנת. ואולם אף פי הגיל' ובונת נוכן, כי מריה האחרונה הזאת הלא היא לעומת דראת האחרונה דשלש עשרה שהוא המהמי, הדוא נזקה לא נזקה (לחין ל, ז, ובוימה פט), אי אפשר לומר נזקה שכבור נאמר לא נזקה, ואיל אפשר לומר לא נזקה שכבר נאמר נזקה, ואין נזקה הוא לשבים, ואין נזקה לשאי שבים עכ"ל הגמור, ומובואר איפוא דקראי נזקה לא נזקה רוזא שני כתובים המכחישים זה את זה, כי אמר ונזהות למאמור לא נזקה, ומאמוד לא נזקה סותר למאמור ונזקה, וההכרעה בינויהם הוא על ידי מה שמצינו כתוב במקומות אחרים - והוא בפרשנות התשובה עיין ורבנן ספורות פרשה נבטים ל, א) - דמולעת תשובה החטאים, ועל ידי זה אנו יודען להבדיע רמאמר ונזהה לא נזקה, ומאמור לא נזקה הוא לשאן שבים. והוא וכן שני כתובים המכחישים זה את זה כו' - 'כאן' דיקא (רזה לומה, במו השלש עשרה), שבמדה זאת יש שני כתובים המכחישים כו' עד שיבוא כו', עד כאן תחן דבריו הקדושים זיל'."

וראה עוד בהמשך בדיה והנה מדבר, שהביא ובינו מדברי התיולות יעקב סבורי יג' מדרות שהתרורה בראשות זהן, וכותב על זה: "זרדריו לבאורה דלא בסברת הרב הקדוש מודיטשוב זיל' הניל' דקל וחומר הווער מות השם אל', ואם כן עניינו בספריר הסדר, וכונדרע בחכמת האמת (זהו יק צו ל) דשם אל' הווער החסר. וכן כתוב בספר בני ישכר במוקמות רבות (מאמרי אש ורשות מאמר הות; ג' נס' אמרו דרוש בעל דרך הרומי) מדרש פמו לא מלמן לחוט) נטס קרן קקדוש מודר צבי הירש מזידיטשוב זיל' הניל' דקל וחומר עטלה מדורות שטמלה נדרשת נסן - כס לעומת נטס עטלה מדורות כל רם מים (עין וויא' קמא כ) מהל' היל'

צב. משום מודר במלכות, דאה הערה הבא. צג. לשון המהרי' וויל': "...ללכת בכל דרכיו (דברים י, יב), מה הוא חנן ורוחם ועובר על פשע אף אתה כן. מה הוא מל拜师学艺 ערומים... מה הוא מקבר חולמים... אף אתה כן (עין סוטה יד). ושמא תאמר מה הוא גאה אף אני כן, תלמוד לומר (דברים טש, טט) לויאה את השם אלקי' וגוי, כלומר אל תשמש בטכסיiso. דאספילו מלך בשור ודעם אין יושבין על סוסו ואין יושבין על כסאו, והעובר חיב מיתה משום דמדר במלכות".

צד. גליוני הש"ס סוטה מב. ד"ה בת. עיין רשי' להלן פרשטי כי תשא לד, ו ד"ה אל: "אף זו מדרות רחמים, וכן הוא אומר (תהלים כב, ב) אל' אליו עזובתני, ואין לומר למדות הדין מה עזובתני. בר' מצחאי במקילחה".

צו. וכותב על זה: "וואם כן (לי המילא) יאמר זיה קלי, כי עמי הוא אל בוה, כי יתרעה עם הרחמים להיות רחמן בידיו".

צז. עיין אוצרות יוסף דרשו דאות ג דיה והנה כבר, והובא בתפארת יוסף פרשת חי שרה עמוד רלט-רמן,

וראה שם העירה ד דיה וויל', והובא קצטו לעיל בפרשנה בא עמוד רנט הערה תרמיט ד"ה ובוה.

צח. עיין תפארת יוסף פרשת לך עמוד רט-רמן.

ל' אשירה לד' כי גאה גאה (טו, א).

הגס רוח משתמש בשירותו של מלך עירין זום מודר' וויל' (פינן קומ' ד' וטפה), דגש רום חביב מכםך נטליינו כל מלך. לטפילו מלך נצבר ודעם חין רוככין על סוקו ווילין יוטקין על כסלו (פין פאלרין כב), וכעוגר על זה חיינ' מימה (עין יקונט פלטט פלאי מ', ד' וט' צ'). וסקל נמי מכםך נטליינו כל מלך מלכי סמלכים בקע'ה, לכמיכ' כי גאה גלה, ע"ש צ'.

אין יונשיין מן הדין -
כי קרי מושרש מדרת החסדר

ונראח לנע"ד נלי זה, למילך נעם נעל
לטין עונזין מן פלין זה, למילך נעם נעל
על פ' מ' שטמג נטמג נטס קרן קקדוש מודר
מדש פמו לא מלמן לחוט) נטס קרן קקדוש מודר
צבי הירש מזידיטשוב זיל' הניל' דקל וחומר עטלה
מדות שטמלה נדרשת נסן - כס לעומת
נטס עטלה מדורות כל רם מים (עין וויא' קמא כ) מהל' היל'

זה קלי ואנוגה (טו, ב).

שם אל' הוא מדרת החסדר -
וכנברה מדרת קל וחומר' מייג' מדרת של תורה
אריתא נטליינו (נטליינו מכםך נטלי פלאס ג'
ד' וט' וט' קלי), עמי נסיג גמלת רטמי,
ועס לונזוי נסיג גמלת פלין. וממין חלון היל'

צב. משום מודר במלכות, דאה הערה הבא.
צג. לשון המהרי' וויל': "...ללכת בכל דרכיו (דברים י, יב), מה הוא חנן ורוחם ועובר על פשע אף אתה כן. מה הוא מלäßig ערומים... מה הוא מקבר חולמים... אף אתה כן (עין סוטה יד). ושמא תאמר מה הוא גאה אף אני כן, תלמוד לומר (דברים טש, טט) לויאה את השם אלקי' וגוי, כלומר אל תשמש בטכסיiso. דאספילו מלך בשור ודעם אין יושבין על סוסו ואין יושבין על כסאו, והעובר חיב מיתה משום דמדר במלכות".

צד. גליוני הש"ס סוטה מב. ד"ה בת. עיין רשי' להלן פרשטי כי תשא לד, ו ד"ה אל: "אף זו מדרות רחמים, וכן הוא אומר (תהלים כב, ב) אל' אליו עזובתני, ואין לומר למדות הדין מה עזובתני. בר' מצחאי במקילחה".
צו. וכותב על זה: "וואם כן (לי המילא) יאמר זיה קלי, כי עמי הוא אל בוה, כי יתרעה עם הרחמים להיות רחמן בידיו".
צז. עיין אוצרות יוסף דרשו דאות ג דיה והנה כבר, והובא בתפארת יוסף פרשת חי שרה עמוד רלט-רמן,
וראה שם העירה ד דיה וויל', והובא קצטו לעיל בפרשנה בא עמוד רנט הערה תרמיט ד"ה ובוה.
צח. עיין תפארת יוסף פרשת לך עמוד רט-רמן.

ספר השגחה לכוכבים ולבן עוכרים את הכוכבים בירע, ועל כל פנים שיבים מיחסים להקרוש-ברוק-הוּא הָגָן, כי אין דרך למתקאה בחשכו שיש בו מעלה נפלאות ולאן נחשבו כל אדם באין גדרו, ובאמת יש מקצת פסוקים המורים כן, כמו שכתבו (שמות טו, א), כי גאה גאה, וכחיב (חליל צג, א) ה' מלך גאות לבש. וכחיב (ישעה יב, ה) זמרו ה' כי גאות עשה. וכחיב (ישעה יב, י) בלא יראה גאות ה'.

אך באמת זה אינו, כי אם כן איך אפשר שזיהיר ה' על הגאה וכי יעשה חורתו פלשתר. כמו שאמר טורנירוספוס לרבי עקיבא, וכמוهو במא פעמים בוגרמא. ואיך אפשר שהקרוש-ברוק-הוּא שיש בו כל מדotta טוכות וכחיב (משל ט, ח) תועבת ה' כל גבה לב, מה שלא מצינו כן בכל עברות שלא נאמר תועבת ה', כיון שהעbara ה' היא תועבה אבל לא הארים העבר נקרא תועבה, וכן כתיב (משל ח, י) גאה וגאון וגוי, ואם כן איך אפשר שהקרוש-ברוק-הוּא ישפטם במדה זו.

אך באמת כי הקרוש-ברוק-הוּא הוא עני במקלית העניות וכראמר רבי יוחנן (מנילה לא), במקום שאפה מוצא גראתו שם אפה מוצא עוננותו, כי לא מצינו בכל המקרא שנקרא גאה שזה הוא שם התואר על המתקאה, אבל גאות היא הפעלה כמו עשרות, גבורות, שהפעל ונקרו עשיר וגבור, וכן נגיד כל המדotta מה שהוא עולה על הדעת שראי לחתאות בעכירות כלם נמצאו בו תברך. וזה שאמר הכתוב (חליל צג, א) גאות לבש וכן גלים. ומה שכתבו (שמות טו, א) כי באה גאה גאה בבר פרגם אוינקלוס גאה על גותניא, רעה לו מר שראה מראה נאה נגד המתקאים, אבל בלאו כי יתברךomo ויתברך זכרו, הוא עני במקלית העונה, ולאן זה למתקאה אם כן לדעתו אין מקרים שישגיהם ה' על עולם ובלן אמר הקרוש-ברוק-הוּא אין אני והוא יכוון לדור בעולם (פסטה ח), שאם נאמינו שהקרוש-ברוק-הוּא משגיהם בעולם צריך לומר על כל פנים שהוא מתחת עוננותו ואם כן איך אפשר להחתאות, וגם מה דאיתא שם ראיית ראיית זה על בעל לשון הרע אתי נמי שפי, פידיע ליקוט שמעוני מלוי א. ט רמו ריחי) מעין אליו ה' נבניא שפלק אותו מעולם מפני שרבר רלטורי, ששבשייל הדרטורי אין מהראוי להשיגים בעולם.

"זכור תורה משה", בזכות מצוה שבת נזכה לנאה להיות שם ולתודה
אם כן יהי רצון:

[בגנות מדת גאה]

ויהנה ברדי להאר עיניך ולהראותך עצת יציר הארץ איך צריך לשמר ממנה, אעטיך לך מספר המדות הגדול, מדה אמת ומצויה כמעט בכל אדם, ותראה כמה שרים ונפחים רעים יוצאים מפה, והיא שרש פרה בראש ולעنة, והיא אביכם השמאה וד' אבות נזקיים נולדים מפה, והם קאהה והפכו והפצע והלבנת פני חברה, עלייה והיא כחותה אליל בחרוף השאר מדות בשבחתוי לעצמי לישר אוותי למגעם מהם. כדאיתא בסוטה (ו) אמר רבי יוחנן אמר רבי שמעון בן יוחאי, כל אדם שיש בו גשות רוחם כאלו עובד עבורה וזה, כתיב הקא (משל ט, ח) תועבת ה' כל גבה לב, וכחיב ה' הם (דברים ז, ז) ולא פביא תועבה כו', רבי יוחנן דיריה אמר כאלו בפר בעקר שנאמר (דברים ח, ז) ורם לבך ושכחת את ה', ושם (ח) אמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו גשות רוח ראיי לגדרו באשרה ואין עפרנו גער ושבינה מיללת עלייו, ועוד שם הרבה דברים. ולחייב ג' דברים קלוי רעה מדרמה לעובר עבורה גזה ונזה לכפר בעקר גזה לאשרה.

ותחלה נקדמים מה שאמרו שם עוד. אמר רב חסדא ואיתימא מר עוקבא כל אדם שיש בו גשות רוח, אמר הקרוש-ברוק הוא אין אני והוא יכולים לדור בעולם, שנאמר (חליל ק. ח), גבה עיניהם ורחב לבב אותו לא אוכל, אל פקריו אותו, אלא אותו לא אוכל. ויש לדקדק בניה (ג) אמרו, כל המוציא זרע לבשלה כו' אין מכיניסין אותו במחיצתו של הקרוש-ברוק-הוּא, והכא נמי קיה לו לומר כן, ונראה לי שהרי האפקוריסים מיסירים ההשגבה מהבורה על עולם השפלה שאומרים. בין שהקרוש-ברוק הוא רם על כל רמים, ובכבוד מעלה כל גבויים, ואם כן איך שיש שישגיהם על עולם השפלה גזה, אלא שיש בהם שתי כתות, שהאפיקוריסים ראשונים אמרו בין שאין שאי אפשר לרם על כל רמים שיברא עולם שפל גזה ולאן כופרים בעקר ואומרים שהעולם היה קרמו. והאחרונים מודים שברא קעולם, רק

בזה כלל רק שָׁבָא לו מְמִילָא, וְגַם גָּרוּעַ מֵהֶם שָׁבָכֶל אֶלָו יָשׁ לְדַבָּר שָׁבָנִי אֲרָם גָּהָנִים מֵהֶם. וַזָּה דָבָר שָׁאֵן בּוֹ מִפְשָׁת וְאֵין מִגְעַן מֵהֶם שָׁוֹם וְעוֹלָת לְשָׁאָר בְּנֵי אָרָם. ר) הַזָּה הַמְבָחר שָׁבָכֶל, שָׁבָא לְאֶרְם בְּשָׁכֶל וְכָה שָׁפְּרָלוּתוֹ וְהִיא הַחֲקָמָה וְהִיא הַחֲקָמָה וְהַשְּׁכָל אָו בְּתוֹרָה, אוֹ בְּתוֹנָה, בְּחַשְׁבּוֹן וְכַבָּבָר, בְּרֻפָּוֹת, בְּמוֹזִיקָא וְכָל שָׁאָר הַחֲקָמוֹת.

וְכָל אֶלָו הַפְּדוֹת בְּלִין הַפְּחוֹב בְּאָמְרוֹ (יוֹמָה ט. ככ) "אֵל יְתַהְלֵל חַכְמָתוֹ" וַזָּה כָּול בְּלִין דָבָר חַכְמָה שָׁלֵמָר בְּחַקְמָתוֹ בֵין בְּתוֹרָה אָו בְּשָׁאָר חַקְמָוֹת. "וְאֵל יְתַהְלֵל הַגְּבוּר בְּגַבְרוֹתוֹ" בָה כָּול בְּלִין עַניִי מַעֲלוֹת שְׁנוֹלֵד בְּרַךְ בְּטַבְעָו וְאֵר שָׁהָם בְּגַוְפוֹ רַק שָׁאִים בְּהַשְּׁפָרָלוֹתוֹ. "וְאֵל יְתַהְלֵל עַשִׂיר בְּעַשְׂרוֹ" וַזָּה הַפְּחוֹתָה מַפְלָם. כִּי הַזָּה דָבָר שְׁמַחוֹן לְגַוְפוֹ, וְעַל פְּלָם אָמַר שָׁאָל יְתַהְלֵל אַדְם בְּלִין אָלוֹ. "דָק בְּזָאת יְתַהְלֵל הַמְתַהְלֵל הַשְּׁפָל וְיַעֲזַבְתָּי". רְצָוֹנוֹ לְוֹמֶר קַשְׁמַתְמָשׁ בְּכָל אֶלָו קְדָרְבִּים בְּרִיעַת הַשָּׁם וּבְכָזְבוֹן, שְׁמֵי שְׁנוֹלֵד בְּעַל וְחַכָּם יַעֲסֵק בְּתוֹרָה, כִּי הִיא הַחֲקָמָה הַאַתְּמִית וְשָׁאָר הַחֲקָמוֹת אַלְאָ לְרַקְחוֹת וְלַטְבָחוֹת בְּיַדְעָ, וּמֵשְׁנוֹלֵד גְּבוּר אוֹ בְשָׁאָר מַעֲלוֹת שְׁבָגוֹפוֹ, יַשְׁתַּמְשֵׁל בָּהָם לְעַבּוֹת הַיְהִוָּת גְּבוּר וּכְבוֹשׁ לְצָרוֹ, וּמֵי שְׁאָל שָׁוֹן וְעַימּוֹת קָול לְכַפֵּר הַמְגָרוֹן, וּכְיוֹצָא בָּזָה בְּכָלָם, וּמֵי שָׁהָיָה עַשְׂרֵה בְּאַרְקָה בְּצָרָה וְנַחֲזִיק בְּזָהָה, וְאֵן קַשְׁמַתְמָשׁ בְּכָל הַדְּבָרִים לְעַבּוֹת הַיְהִוָּת, אֵין רְאֵי לְהַתְהֵל.

וְהַגָּה לֹא אָמַר הַכְּתוּב, בְּזָאת יְתַהְלֵל הַמְתַהְלֵל, אֶלָא שָׁאָמַר יְתַהְלֵל הַמְתַהְלֵל, פְּנַנְיוֹ שְׁבָנְרָא הַאֲדָם עָצְמוֹ אָף עַל פִּי שָׁאַיָּנוּ עֲסָק בְּכָל אֶלָו קְרִיבְרִים רַק לְהַשְּׁכֵל וְזִרוּעָו אָטוֹ, וְכָל מַעַשְׁיו לְעַבּוֹתָו תִּחְבְּרָה, מִכָּל מָקוֹם לֹא יְתַהְלֵל אֶחָד עָצְמוֹ בָּזָה, כִּי אֶזְחָנָס בְּלָבוֹ הַגָּאנָה וְשָׁאָר מַדּוֹת רְעוֹת, וְכָמוֹ שְׁבָתוֹב (מִשְׁלִי כ). ב) יַתְלַוק זָר וְלֹא פִּיק. כִּי הַאֲדָם אָף עַל פִּי שִׁישׁ בּוֹ כָּל מַדּוֹת אֶלָו, יַשְׁפֵּל אֶחָד עָצְמוֹ וַיַּרְמֵה בְּעַיְנוֹ אֶלָו לֹא קַיְוָ בּוֹ, וּמֵלְנוֹ גְּדוֹלָה הַמֶּלֶךְ עַלְיוֹ הַשְּׁלָטָם שְׁהָיָה חַכָּם גְּבוּר וְעַשְׂרֵה בְּאַמְּהָה, וְאָמַר (הַלְּלִים ק. לא.) ה) לֹא גְּבָה לְבִי וְלֹא רָמוֹ עַיִן וְאָומֵר (הַלְּלִים ק. לא.) שְׁרִיחַ וְדוֹמָמָתִי נְפָשִׁי בְּגַמְלָל עַלְיָ אַמְּוֹ (וַזָּה שְׁבָחוֹב (דְּבָרִים א. כב. יד), וְאֵנִי בְּגִינּוֹתִי לְבִתְהָה), וְזָה בְּכָרִים מַהְהָא אַלְפָ כּוֹ' שָׁאָף עַל פִּי שְׁהָיָה לוֹ הַעֲשֵׂר הַמְפָלָג הַזָּה, הַרְגִּיל אֶחָד עָצְמוֹ שְׁלָא לְכָנוֹת אֶחָד עָצְמוֹ לְעַשְׂרֵה שְׁלָא

וכרו תורה משה

כ

וְהַגָּה רַבִּי שְׁמַעְון בֶּן יוֹחָאי אָמַר בְּאֶלְוּ עוֹבֵד עֲבוֹרָה גָּרָה דְּבָרָנוּ בְּכָתָב שְׁמַפְרָר הַהְשָׁגָחָה לְכָוֹכְבִים וְזָה עוֹבֵד עֲבוֹרָה גָּרָה וְרַבִּי יוֹחָן דִּידְרִיה אָמַר כָּאֵלָו כּוֹפֵר בְּעַקְרָר דְּבָרָנוּ בְּכָתָב רַאשָׁוֹת שְׁעוֹלָם הָוָא קְרָמָן וְכָבִי אָלִיעָזֶר אָמַר פְּעַבּוֹדָה גָּרָה עַצְמָו שְׁמַחְתָּ אֲנָתוֹ יַעֲשֵׂה עַצְמָו בְּאֶלְוּ, רַוְאֵשׁ הַמֶּלֶךְ יְכוֹנִיחַ שְׁאָמְרוֹ לוֹ עַבְדָּיו אָפְשָׁר לְבָנָן אַדְם שִׁיְהָה מְרוֹצָנָע שְׁבָע שָׁנִים בְּקָרְשִׁי קָרְשִׁים (מליכָה ב. יא), וְכַתְּבִיב (דְּבָרִים כה. יז) וַיַּשְׁמַע לְהָם הַמֶּלֶךְ, כְּדִיאַתָּא בְּגַמְרָא, וַיַּרְכְּבָעַם מִחְמָת גָּאוֹנָו עָשָׂה הַעֲגָלִים. וְמָה שָׁאָמַר מִחְמָת הַגָּאנָה יְהִי נָטְרָד בְּקָרְחָה וְכַיְרָבָע וְיוֹאָשׁ, וְלֹכֶן מִנְלָת עַלְיוֹ.

וְאַתָּה בֶּן אַדְם פַּקְחָעִינִיךְ עַד הַיְכָן מִגְעַן הַגָּאנָה וְלֹכֶן הַזְּהִירָה חַכְמָיִם (אַכְזָה פ"ד מ"ה), מִאֵד מִאֵד הַנִּי שְׁפָל רֹוח, וְכָפְלוּ בְּמַלְתָּה מִאֵד לְהַוּרָות כְּמַאֲמָרָם בְּסֹוטָה דָרְחֵי הַיְהָעָא לֹא מִנִּהָה וְלֹא מִקְצָתָה, וְלֹא קָצִינוּ כֵן בְּשָׁאָר עֲבָרוֹת, אֶלָא מִפְנֵי שְׁהָיָה אַבִי אַכְזָה שְׁמַפְרָה שְׁמַפְרָה יְזָאת שָׁאָר דְּבָרִים שְׁמוֹצִיאָן הַאֲדָם מִן הַעוֹלָם. פְּאַשְׁר נִכְאָר אַיִ"ה, וְלֹכֶן אָמַר הַפְּתֻחָה (מִשְׁלִיט), חַסִּידָה אוֹ לְשָׁאָר סְבּוֹת, הַכָּל הוּא מִתְּעַבְּ בְּעִינֵי הַ.

7 [התרחקות מהמדאות שמקם באה הגאנָה]

אחר שהודעתיך העזון הגדול שנטלה בהם הַגָּאנָה, צְרִיךְ אֲנִי להודיעך ולחקור אחריך כל הפרטים. בכרי לידך להצעל ממנה, הנה הַגָּאנָה מתחוו בְּאַדְם מִחְמָת שְׁרוֹאָה אֶת עַצְמָו בְּאַיִתָה מַעַלָה שָׁאַיָּה בְּשָׁאָר בְּנֵי אַדְם וְלֹכֶן יְרוּסָם לְכָבוֹד, וְכָל שָׁכָן כְּשָׁקְבָּץ בְּוֹ תְּרֵבָה מַעַלוֹת, שָׁאוֹז יְחִשָּׁב לְכָל אַדְם כָּל. וכבר רָאִיתִי לְאַחֲר יַרְאָה שָׁמִים גְּדוֹלָה וְאָמַר שָׁבָל אַדְם אַיְוָ שְׁוִין לְצָכוֹבוֹ. וְזָהוּ שְׁהַגָּאנָה עֲנָה עִינֵי שְׁכָלוֹ.

וְהַם אַרְבָּעָה מִראֹת נְגָעִים שִׁוְיכָל לְהַיּוֹת בְּעוֹלָם: א) הַעֲשֵׂר הַמְפָלָג וְהָוָא דָבָר שְׁמַחָוֹן לְגַוְפוֹ לְגַמְרִי. ב) דָבָר שְׁהָוָא בְּגַוְפוֹ וְהָוָא כּוֹל בְּלִין עַנִּי מַעֲלוֹת שְׁנוֹלֵד בְּרַךְ בְּטַבְעָו וְכָתּוֹלְדָה בְּנָוָן קְגִבְּרָה. ג) מַעַלָה הַחִוּס שְׁהָיָה בְּרוֹמָה לְאֶלָו וְגָרוּעָה מַהְם שְׁדוֹמָה בְּצָדְרָה אֶלָלִי, שְׁהָרִי הָוָא לְאַהֲשָׁרָל

ראו מה שארע לירבעם ולקרח וליוואש שנטרכו עבורי האגונה. ואני ירעתי בפיה בני ארים שיש בהם כל מרות טובות רק בשכיל גאותם הם מכישים פלמידי חכמים זקנים, אשר קתנים עבה מפתנים ומפליבנים פניהם ברבים ולא יעללה על לבם דברי ר'א (כ"מ נט, אבות פג' מ"א), נמלין פניהם חברוי אף על פי שיש בידור תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם הכא.

זוה שאמור בן זומא (אבות פ"ד מ"א) איזהו חכם כו', איזה עשיר כי איזה מכך כו', והנה שלשה מעלוות חכם גבור עשיר בחרם קרב רבנו עובריה ברטנורא דקאי על פסוק הנזכר לעיל אל יתרה, אבל מה שמשים איזה מכך, דחוק לפרשו ענן שם. אך לפיענוח דעתם הם בעצם דברי ר' יונתן בגמרא (יריטים לח), אין שכינה שורה אלא על חכם גבור עשיר ועניו, כי אם יראה באדם כל מרות הלו הטענו ונטה להתחגאות וללבזות כל אדם. כי בלם בעיניו כלל, ופשיטה שאינו מכברם, ואיש בזה בחר פסק רבי אליעזר המזרע. אף על פי שיש בידור תורה ומעשים טובים אין לו חלק לעולם נפה. ואיש בזה אין ראי לכברו, כמו שכתוב (חלהים קלט, כא), קלא משנאריך ה' אשנא, וכחיב (משל ח' י), גאה ונגן וגוי שנאתי ונגרה תועבתה ה', ואם בן אדרבה מצוה לשונאו עם כל תורה ומעשים טובים. אבל המכבר הבהיר ולה לא אמר המכבר בני אדם אלא הבהירות. ראה לומר כל הבהירות מפני שהם ברוותמי יתברך ונמצא שהוא עני, זה ראי לכברו ולמללו.

ונחוור לענינו, כי אין ההפארה וגאות מלחמת עשר בלבד. שהרי זה אינו דבק לאדם, ואנו רואים בפה בני אדים עשירים שהענו או שעוכבו בחזי ימיהם, ואין להאריך בזה. וגם אין מקום להתחגאות בחרם שנולד בך בטבעו, הבהיר, ושאר מדות. בגין שהוא איינו בהשפרלוות. ואמנם יש מקום להתחגאות בפה שהשיג לרב השתרלוות, בגין שהוא מפלג בלםוד היותר או בשאר חכמו, ואין ספק כי אף שנולד בעל של גול, אם לא ישפדי פמיד בזה, לא ירע שום חכמה, או אפילו אם ישפדי בחכמה יוכל לנוטות מרדך האמת. בזה יש מקום להתחגאות על שאר בני ארים.

אך באשר ישים ארים נגד עינו דמיון אחר, למשל עשיר אחר שרחם על עניים ויתומים וכיו מאוכלי שלוחנו, ואמר לאחד ראה אלה אוכל

יגבה לפו, ולכן הקדיש פמיד כל נכסיו לבניין בית המקדש בכרם שיחיה פמיד עני ברכי שלא להתחגאות, וזה שבחוב, ואני בעוני, רוצה לומר בשכיל להיות עני, ואפשר שזה היה גם כן בוגרת שלמה שבתוכה בו (מלכים א, י, יג) אין כסף לא נחוץ בימי שלמה למאומה, ומגדל את חיבך נחוץ לשלהמה מאומה, דאו היה משקע דלשלהמה לא נחוץ, אבל לכל ישןאל היה נחוץ, אבל מרכחיך בימי שלמה משמעו שלא היה נחוץ בימי כל ישראל, והינו מלחמת רב הנקב שהביאו לו, קיו כל ישראל עשרים, ודריש שחסיבות הנקב אינה אלא בשכיל שאנו בנמצה הרכה, ולכן מי שיש לו הרגה מתגאה בעכשו, אבל בין שיחיה שכית מאר אצל כל אדם, אין בו בפה להתחגאות).

אך אם יראה אדם לפלל את חברו ויכנען שאמר רבי יוסי בן כסמא להאיש שאמור לו רצונך שתדרור עמו במקומנו ונאי אמן לך אלף אלפים דנרי זקב וכור' ואמר לו איini דר אלא במקומות תורה כו', ולא עוד אלא שבשעת פטירתו של אדם אין מלון לו לאדם לא כסף ולא זקב כו' אלא תורה ומעשים טובים (אבות פ"ג, מ"ט). ובנרא אין בנתנו שיליך עמו לקברו כסף וזקב דאם בן קיה לו לומר, איינו לוקח עמו כסף וזקב, אלא בנתנו שבשעת לריה אוין דרך העולם לומר שבחיו של מות, ומעולם לא שמעני שיאמרו עליו שיחיה עשרה צירור, דמה מעלה היא קUSHIROT, אלא אומרם שיחיה עוסק בתורה ומעשים טובים. וזה שבחוב, שאם רצה איש לפלל לחבריו אל יתרה, או בಗבורתו או בתקמתו, כי בכל אלה דבריהם אין פראי להללו, אלא אם בן קיה הכל להשפכilo וידוע אותן, כמו שמאבר לעיל. והנה בנדאי מי שיש לו מכך לא יאמר שיחגאה בעשריות לבך אם לא שמשתמש עם העשר לעכבודת הבורא לפזר במון על מצות להזיק לבניין בית המקדש, ראה לומר לעכבודת ה'.

ורברינו לאנשים שלמים יראי ה' וועסקים במצוות ונעם הם בר אורין וברב אבן, ולזה יש מסק שזכה לבנו בוגנה וכו' עד שנדמה לו כאלו הוא מלך, וכל אדים פאין גדור, ואך שפראה עצמו מבחווץ כאלו הוא עני גדרל, מכל מקום רק עינו למטה אבל לבו למעלה מכל אדים. לאלו אני אומר שמעו לי ותהי נפשכם, הרחיקו מפתח בית הגדונה, שמעו וחכמו,

אמות בלא תורה ותפלין ונח לכל אדם. מימייו לא נראה ולא נשמע בו שמן גאנַה ווּלהַשְׁפָרָר על קבריות, אשרי העין ראתה כל אלה. דורו ראו ושהקחו זכותו גען עליינו.

והנה רב תלמידי חכמים המתגאים זה על זה ודומין לשינא שלכו במדבר, ניכלו מכם הרים וגס קלם אול מכילם, והיה בהם איזה אונשים, זה יש לו איזה ליטרות לחם ומים מעט, ויש שאין לו מים כלל, ויש שיש לו מלא חמת מים ולחים מעט, ויתגאו אנשים האלו על שאר שאין בידם מאומה, וגם החתיilo להתחגאות זה בוגר זה, ניפגעו בהם אונשים סוחרים נושאים בר ולחם ומים לרבות, נראו אונשים איך הם משופרים על אחיהם וזה על זה, ניאמרו להם: אהנו תמיינו עלייכם, פינן של ח'יכם ומתחיקם פלו' בז'ה המעט ואיך שיך להתחגאות בז', כי גאנַה אין שיך רק בז'ר יחרון, בז'או ווראי שאפלו אונו שיש לנו פמה עגלוות טענות לחם ומים נינן, אלו קיה זה לעשר וכבוד, קיה מקום להתחגאות, אבל פינן של זה רק להתחפרנס בז', בפה נתחגאה, ופשיטה שאמם נלא מהו מתחגאים זה על זה, והלא אין אחר שיש קידרו כל מהסרו, וזה שיש לו לחם אין לו מים, ובן להיפך, ונמשל מוכן.

ולכן אשרי אדם שמשפיל עצמו ואינו מבnis לפבו שום גאנַה והתחנשות רעל זה נאמר (חלילס צב, י) צדיק פתר יפרח כו, רוזча לומר במכו שהחטאים אינם טובים, רק דואא הגדלים בעמקים, פרדייא בפסכת בכוראים (פ"א מ"ז), כד בשחצידיק הוא עניו ושפל ברה, או פארו בלבנון ישנה. ואמרו זכרונם לרברעה (סטה ה) מלמיד חכם מפר לו הזגאנַה שמיini בששミニת, ורצו לומר שפצעינו סוף מסכת תרומות (פ"א מ"ח) בפה יהיה לתרומת מעשר של דמאי, וויליכנו לבהן, אחד ממשני בששミニת, (שהוא הפהירה הייתר פחרווה ובפתחות מזה לא חשוב כלום) אך מלמיד חכם יהיה לו קצת התנשות כרי שאלא יזלול חורתו, וגם על זה איתא הקט דאכבי ליט למאן דאיתא ביה אפילו מקצת דבמקצת.

מצינו לרבינו גאנַה שתבר הודי הנדפס בתיקון ערבי ראש אין כי לא תורה ולא חכמה ובנדיי שאמר זה בפיו ולבו. ואם בן זה המתגאה, אני פמה איך יאמר ווידי זה. פינן שבלבו הוא תלמיד חכם וירא

נמצא שהם ארבעים על עשרים, וכחוב מהרש"א בחודשי אגדות דהענן הוא שחררי התורה כולה ארבעה חלקים, פרדים [נטש, רמז, דרוש, סוד] דהינו שניים נגלי, והם פשוט ודרוש, ושנים, נפטר בהם רמז וסוד, ואם בן בשניה מנח מתחילה דר על דר והימה ארך עשרים על לחב עשר, נמצא קיה שני צדדין מגלי ושנים פכסין, והוא נגיד שני חלקיק תורה בגילה, אבל בשראה לעשות הכל קיה מגלה, אזו התורה ארבעים על עשרים. וזה אתי שפיר, לבן של הראשונים קיה בפתחו של אלים שהיה ארבעים על עשרים דרצה לומר שהיה נגלי לפניהם כל ארבעה חלקיק תורה שמרת ארבעים על עשרים, ואף על גב שזה באמות שלנו, והتورה במדת הקודש ברוך הוא כפרוש רשי, מכל מקום הסימן הוא שנה ארבעים על עשרים. ולאחר אל ארבעים בפתחו של היכל, עשרים על עשר, רצה לומר שלא קיה יורען רק שני חלקים בגילה, אבל לא הגstor, אבל לא הגstor. ואני כו.

ובתשובה מהרייל סימן סי' בchap בשם ספר האגדה, שאין לנו דין פלמיך חכם בזמן זהה כו' וכmb, ומה אם בעל האגדה שהיה סוף אלף הימים כתוב כך, אנו על אחת בפה ובפה, עד כאן לשונו. ואם בן כל נתפר בן בנו של קל וחומר מהריל עד זמננו, כל שכן שאין אדם יכול להחפкар בתורתו כו', ואינו אפלו בטפה מן הים (אמר המחבר ירע מה שבתבו הפטוקים של הדרברים לא נאמר אלא על הרוב וכמעט כלם, אבל יזרפן לעתים וזמןים רחוקים, שהרי אנו זכינו לראות בעינינו מהחני אדרינו מרבنا ורבנה גאון ישראל וקדשו רב אליהו חסיד. הוא קיה עיר וקידיש באחד מן קראשנין. וכל מדות שמננו חכמים ב תלמיד חכם, נראה ונגלה לכל שחיי בו, בין בתורה בין ביראה בין בהנוגוטו, וכל ש"ס בבלוי וירושלמי ספרא ספרי מכילא תוספთ, וכל המדרשים קיו' ערבים בפיו, ויוצר מיה בפטוקים ראשוניים ואחרוניים ואפלו בפרוש רשי' ותוס' בנו ראה מחבוריו, והנה ספר הלמוד שלו קיה מצודה علينا מפי משה רבנו עליו השלום היה לו מדר בתורה שבכתב עם פרושו הנאמר בעל פה. באפנ שניה יודע לרש בכל אות ואות וקובודינו, ביראה מחבוריו רעל התורה, וכל זה בחלק הגילה, יותר מזה קיה חכם בחלק הגstor, עד שאם כל הימים דיו כו' לא יוכלו לבאר דבריו, כי כל דבריו הם ברמזים וצריך באור גדרול לדבריו, קרשתו ופרישתו ירעץ לכל. נהגתו קיה — לא חלק ארבע

הלכות שבת

סימן א'

דינים השיכרים מערב שבת וקדשת השבת

א. שבת קדרש, הוא האות הגדולה והברית שנחתה בקדושה ברורה והוא השבת לישראל, למען ידענו כי ששת ימים עשה ה' כל מה שברא בשמים ובארץ וטהרתו נישבת ביום השכיעו. ולפי שהוא עקר בדור באמונה להאמין שהקדושה ביריך הוא ברא העולם, ואנחנו עבדו וחיברנו לעבדו בגופנו ונשמנינו, כי הוא המקהיל כל, ומשגיח על כל, ונומן לחם לכל, וכיudo להקמיה ולהקיות כי הוא הקורא, היוצר והמושה, וכן באה הקהירה הזאת על שבת שחים עשרה פעמים.

ב. יכול האדם להתחזק ולנחות, כי כאשר יכון האדם את רעתו ותוקה טהרה יראה ה' בלבו באמת, ניקוי מעשייו רצעים, אז בנדאי לאחר שובל בערב שבת בכוונה רצואה לקבל קדשת שבת בין ברעתו שנותוק לו ונשמה יתרה, כי ירציש בנטשו יראת הרוקמות שבאה לו עד שתבער בו אהבת וויאת ה', וזה בדיק ומונחה מפה אשים מפה עצמים בלבד שום ספק, אבל בשאי נשבתו תהורה, אז לא ירציש בקדשת שבת.

ג. וכן יכון שפaddr גדרולה קדרשה, לכן רצה הקדוש ברורה הוא לזכות בבדת אותו שונקה כלנו לנשמה יתרה ונענשה יתרה בשבח. וכך אומנו לשבח ביום קדרוש זהה לכבדו ולעגנו, עד שאמרו שחוקה שבת בוגר כל החורה, וכל המשמר שבת הלהקמה מוחלט לו כל עונתו, וכל המחלל שבת כאלו עוכד עבורה עריה (טו כי יוסף אויחי סי' ומכ) וכן מחייב אוננו לכביד יום קדרוש זהה, ונענשה לנו הבחוב לבבדו בכל דבר, מימות החול, כמו שנאמר (ישעה נח. יי) וכבדתו מעשותךךיך, מפעצתךךיך ודברךך, רצה לומר שתחבידתו בכל דבר שאפשר לבבדו, ושלא לעשותךךיך כמו

וכרו תורה משה

ט

לلمוד מפל אדים, וכמה בני ארם הולכים ומתדרלים מפני שאינם רוצחים לזלול בקבודם ואומר ה' לא בן גודלים אני, ולא שמי על לבם דברי רב (פסחים קי). אל תאמר בנהא אני נברא רבא אני כו.)

ואם לא יראתי שמא עלה על לב איש שאני מדבר בנגידו, כי מי מרידך בזיה כי באחיך ברדי לסתך דעת הגאניה עד שלאני פכיר כל רמיוחה וקוריזותה במעשיך ברכובך במחשכה בתנוחותה, וראה גם פה פה ענוה עד שקבועה לו סוף חפלת שמנה עשרה, למקללי נפשי תודס, ונפשי בעפר לכל מהיה, זהה לשון רוקח: בני אל מהיה גאה, פן מהיה הומה ושואה. פגמייך ריתוך בלב נבאה. אז השם עמק חזהו ותראה. כי שונא גאים. ומחיה לב נרביים. כי מי בגאניה וועלת. כי הנפש גועלת. וכוס טרעלה מחללה ומועלת. למה תמות בלא ערך ומלאך אכני בעתק. אל תחמיר אל המתגאים. ברגע ימתו פחאים. ותירא מלפני מתחאה על כל מהגאים. ומהזה בכוונו במקומות רואים. כי לרוט נמוכה. יהיה לך תפיכה וסמייקה.

לכללו של דבר דין בעוולם לשום אדם להתגאות על חברו, כי אם הוא זkan ישים אל לבו בפה כלו ימי, ושהרבה לחתחוא, ושלא קיים שליחותו שנשלח עליו, ושאי אפשר לו לתקן עוד מה שעוז, אם בחור הआ, עדין לא עשה הרבה מצוח, ומלחמות הציר בער ערדן עליו, וכל רגע ונגע עומד בסבנה עצומה אם יסית דעתו מן המלחמה. סוף דבר אין לו לאדם אלא להחפיל לפניו ה' שישיר מרת הגאניה הימנו ולא יקפא באיש אחר, כמו שבחות במשה שאמר לי יהושע (סמדריא, נט) הקמאנא אמתה לי, רצח לומר דשאך זקנים נבאו מפהו של משה שפרק ידיו עליהם כמו שבחות (שם) ואלו החנאוו שלא על ידי ר' משה, וכן יקפא יהושע, וכן אמר לו הקמאנא אמתה לי כי יתן והיה כל עם ה' נביים, דהינו שיונטאו מדרגא דגכואה, נאפלו כי יתן ר' אח רוחו עלייהם, שהו דרבנא דמשה להחנאוות מרבגא הנקרא רות, ותינטו אספקלרייא דנברא, אפילו הכי אין איג מקנא על זה.

בן יונטו ה' להסיר מליבו הנקאה ויקים בנו חפלת דור (מלחלים פט. יא), הורינו ה' דרכך, הדריכנו באמחה, יחר לבבנו ליראה שפה, טהר לבנו לעברך באמת ובלב שלם, אףון בן יהי רצון.

א' כה

ה' מרדתא רבדה וויצא מן באת קרן מפה ציון בלזרדרה הי' ג' שבתא קם עיקרא: וונפק מן בנטהא דציון בל זיהא, הו רבנן מסתחרר על מיכאל הימא אבן עורא התטעמים דראב"ע

העבדיות ביהדותן, אמרו: 'אָמֵן' ה' לא רצין לישואל
פומאים לבני וכוכב, אלא שפטיריהם אוותי וועשיים
ת' כעבור, שהלכתי לכבודם הונדרגער המלכויות
שיטילו ביד מלך אוירן, וזהו העברדיות בחטאנן
באופן כי מה שחי צדקה לאש שהו נזחיהם
ל דמלכיות, כמו שאמר ר' זעיר בתנוחמא, כן אתה
כא שחתטאו ישראל ונבקש הקב"ה להבלתו, אמר
רב"ה אם אני מגלח ישראלי תחוללה עשים חרפה,
עשה היכא סנחריב על כל לאומיות וו', אמר
רב"ה היו ישראלי ודואים שהגלות יומת העולם
ששו משוכחה ורואו דין של' מה אני עשה באומות
זולם ורואו ממשפטי וכו'. ועוד שהנגידים להם ה'
ביבין, ולמה עשה ה' כהה לעורו אותה אויל' תשוב,
ן אמרו כי ה' הוגה מל' הוגה, פירוש קורא ומוציא
דם שתתמלא אטהה ולא יריד לה תקומה, וזה
הלו, ואול' הכתוב לשיטותה, נאטור בר' צורה מס' נן
שהיה לה מימי קדם כל מהמייה, עתה כאשר נפל
עמה ביד זו לחולוטן שחקו גויים על משנתה.
פרוש שבתאי שבתו מהמויה שהיה לה מקודם
ימי עניה ומה שנשאר לה בימי עניה עונתה בשניות
נסבות, ולזה אמר משבתיה כי -
אנ' אומרו ימי עניה ולא אמרה בימי עניה, הנה
ידעו הו רדאשר יעלה על כל האדים יגונתוין
וירצה לבכות או להעלות על לבבו מכאוביין, יאמר
כל הדורה, גנוף היגון, שהלכו بلا כח וגור,

בב", שהרי גלולה סנהדרין ולא גלויה שכינה עליהם. ממשורת לא גלויה שכינה נסמהם, ורכין שגלו נזקנות גלויה שכינה מפארם, כמו שאמר עוללה בנו שב' ליפוי צ', מד וציאן בן בח צין כל הדרה, אין הדעה אלא הקב"ה, שאומן הווד אויר לבשיהם. איז'ק זונען רבר קרבן שלשה, אילו כחיבם ליתם קראות בחרונה וההילכתי בתוכם, עכשו שלא צרכיהם יתאמם קראות יציאן מן תחת צין כל הדרה [אין הדרה א' הקב"ה שאומן הווד אויר לבשיהם. ד' אין אף על פי כלל רומייה בא' פאלילו דבר הקדרם ישעריו ורפסון ללון, ירמיה אמר וציאן מן תחת צין כל הדרה, ושיערו אמר ובא ליצין את הא' (איכ"ר). ב' קראות, מן בת כובלוב ר' אהוא גואל, יש לנו מכנה אחת פיה וה דרבנן השכלוב ב' ד' מנת החלקן (שם). ב' הדרה, מא' כל הדרה, כל הדרה, מלך שרשרו שנאמר הי' שרה אלילין. (איכ"ר).

רג'ם

הטעמים לרביעי אבן עזר א: עיקרה: וונפק מנו בושתא דציוון כל יונה, והוא ברבגנאה מסתחרר על מיכאל היכמן
בשבירתם קם מראות מרודתא, רביה ויצא מן בית קרן: מפה ציוון בלודgorה הין

ההבדוקן בפסקוק של פעולה שאירועה ראים, וכל הדרת יצא בחרסן כי"ת, פמו הנמצא בית ה' חסר מקום אשר צוין הוא המלכות:

העבדיות ביהדותן, אמרו: 'ה' לא רצין לישאל
פומאים לפני וכוכב, אלא שטוהריהם אויר, וועדים
זה כעבור, שהלכתי לכברוש לפני בדורנו המליך
שיטלו ביד מלך זעיר, וזהו העברדיות בחטאין
באופן כי מה, שחייב צער, לאש שהוא נזחיהם
לדמלכאות, כמו שאמרו ר' ר' בטהרומא, כן אתה
צא כשותאו ישראל ובקש הקב"ה להליכתו, אמר
רב"ה אם אי מגלה ישראל תחוללה גנשימים חרפה,
עשה היבא סנחריב על כל קומותות וכו', אקה
רב"ה ידיו ישראל וגואם שהגלו אומות העולם
עשוו תשובה והראו דין שליל. מה אי עשה באומות
וילוף ורואו ממשפטו ורכז. ועוד שהגmitt לסת' ה'
וזה שאמור אחר כך ذקרה ירושלים ימי-עדרה ומרודיה,
פירוש אפיקו ימי ענוה של מאזו שורה וגונז, וגו'
אפשרי הכה ונאה ונאה מקצתם מי זכר לה הימים
הלו, ואזול והכותוב לשוטהיה,anza אחר כך גם כן
שהיה לה מימי קדם כל מהמודה. ונזהה כאשר נפל
לט היה ה' הוגה בכוונה ובכבוד עבירות קודם דשע
זר ולא הוועדי, מה עשה עוד, הגלת קצת מהם
מרון שהיה עוללי משלולות הלו שבי לפני
קדום שבנו נבורכינץ שהחרבור אל יחוורו, ולא
באי ער יניעיא בגד און להרבה.

וירצה לבכות או להעלות על לבבו מכאוביין, יאמר א"ג אומרו ימי עניה ולא אמר בימך עניה. הנה פירוש של ר' רצחה לשוב מה אשר פמסידה הכל וא כל הדירה, גנטוף הוגן שהלכו بلا כח וגור.

בב", שהרי גלולה סנהדרין ולא גלויה שכינה עליהם. משמורתו ולא גלויה שכינה נסמהם, ווכין שגלו נזקנות גלויה שכינה נסמהם, כמו שאמר עוללה בנו שב' ליפוי צ', מכך וצא מכם בח צין כל הדרה, אין הדקה אלא הקב"ה, שאמן הו"ד והדר לבשך. (אייכר). ריזאצ'ן, ובן ר' הקב"ה שלשל, אויל כהיבם יהודים קראות בתרונה וההחלכתי בתוכם, עכשו שלא צרכיהם דרכם ומhalbיהם להדרת קורש. דבר אחר כל הדקה אלו המשורדים תחנקות. (אל"ר).

דו"ו שורה באילם. אמר ר' חנינא: לא הדרבה ירושלים אלא בשבל שלוא הוציאו זה את זה, שנאמר היו שירה כאילים לא מזאנו מעשה, מה איל זה ר' ראש של הוא בעדר נזבו של זה, אף ישואל שבאבור רדור בכשות פניהם קרבן ולא כתיריו זה את זה. (שבת קיט').

דו"ו שורה באילם. כהנה ר' זעירין ללבושים, שנאמר רועו בכשות כבורות, וכשהם קשיים משולמים לאילם שנאמר הי' שירה כאילים. (אייכר').

תרגום

**שָׁעַרְיָה שׁוֹמְמִין בְּהֵנִית נָנָחִים בְּתוּלָתֶה
נוֹגָות וְזָהָיא מְרַלְלָה: סַהֲהַחַזְעַרְתָּה לְרֹאשֶׁ
אַיְכִיה שְׁלַגְגָה כִּיְהֹוָה הַזְּנָה עַל-לַבְבָּךְ
פְּשֻׁעָה עַוְלָה הַלְכָה שְׁבִי לְפָנֵיךְ: ס**

בנאות. נלון יגונן, מון טולס פלמיכ'ן טיג'ן קיימן'ן ודקשא להה אם האם אויבטס אינס בשלוחה עמהם. לבן פיטש ישבים בשלוחה לא שודם בשלוחה עמהם: נלון: אשלו. יונקטט בפְּלָנוֹת: (א) תוגת. (ב) קלחנה.

א) חטועמים לראב"ע
 ד) שומפני שעיריה שם נאספו צנוי ירושלָם הבאים, ריאנוו
 כוגנים פ' אין להם ביכורים ומעשר, והางנו הבלתיות שהיה
 מהונן לחול במלחמות, בכל ח' אובייה. הם בשלה
 והיא לבדה בתוגה, וועליטים שאין להם ען נשבו ברוב
 משעיה: **ב) מומ�ו שום פלשן תונה ויגין,**

וְהַזָּהָרֶת תִּמְצֵא בְּבָנָה עֲזֹזָה עַל שָׂור (בראשית טט:כ) כֹּל אֶחָת
מִחְזָה שָׂרֵן, מִגְּנוּתָה שְׁלוֹה: דִּזְוָתָן הַכְּבָדָן הַכְּבָדָן
הַגְּבוּרָה בְּבָנָה כְּפָרָה בְּבָנָה כְּפָרָה בְּבָנָה כְּפָרָה בְּבָנָה כְּפָרָה
הַגְּבוּרָה לְמוֹר וְרוֹא מִה בֵּין יְרֻשָּׁלָם לִיהְרָה, כִּי יוֹרָה
ישָׁבֵח בְּגּוֹיִם וְנִיחָרֶת לָהּ, אֲכַל יְרֻשָּׁלָם אֲנִיה יְכָלָה
לְהַתְּפַעַק מִצְוָתָם. דָּרְכִּי צִוְּן אֲבָלוֹת, דָּרְכָּרִים אֲבָלוֹ
עַל שָׁאן בְּחַמְתַּעַר שָׁבָב: כָּל שְׁעָרָה שְׁוּמָמִין, וְעַל
שְׁכָנִיתָן נְגָנָמִים וּנוּ הָא מַר לָהּ, שְׁשִׁשׁ לָהּ צְרוֹה
בְּצָרוֹת, מִה שָׁאן בְּן הַסְּשָׁאִים מִקְפָּדִים עַל בְּכִיחָה:
אוֹ אָמַר כִּי הַנִּזְהָרֶת עֲשָׂה עֲנִינִים אֶלְיוֹן הַמִּזְרָח
וְתַּחַזְוֹרָה, חָדוֹת חַזְיָה. קָדוֹם שָׁבָא לִירוֹשָׁלָם

נקראים צוריה, ואחר שעשו רעת נקאים ארכיבת, וזה
אומרו הוו צורת, כמו שמצוינו ברכובנברג שהיית הולן
וגבור ונעשה בראש, והוא על דרך מה דאיתו במודרנ
שללן ירבה בא"ב אפללו הא הקרים ישיעו והפה
לכלבי, יומתא אמר הוו צורת לראש, לשעיהו אמר זוללה
אלך שחוח בני מענן. ד"א מלמד שכלי שי שבת
לחצר לשואל געשה אש, וכן אהה מצע שעדר של
חרבה ירושלים לא להעת מדינה חשבה לכל

- חכמים שם בא"ש כובלות עמשו בדונן, ורב שמאול
- בשם זכריך אמר: אלך אנשים קוכובים שעמך נאיים
- כבותות, ונעשה בדורנו... דברך אהה בתרולחת גנות
- שנה זה בא' בזעירקה, בא ובבעל עד שנין או מכתה (שם).

ה) היו צוחה בראש, אמר הקב"ה לשושרא אל כל כיכתם
זה הוי הווה גוון. כי יי' הוות, יכול על חנן, ח'

כ"ה ה) הווה גוון. על רוכב מסעה. (שם-)

שוחה מילכו שבי. בא וראה כמה חביבין מינוקות לפ'
זה הימין קוראים בתרות ותנין אמר הקב"ה לשושרא אל כל כיכתם
ה) יי' הוות גוון חנן, ח' צוחה בראש, אמר הקב"ה לשושרא אל כל כיכתם

א' מה

**שְׁעָרִית שׁוֹמֶן בְּהִנִּית
נִגּוֹת וַחֲיא מְרֻלָּח סֵה
אַיִּיכָּה אַלְגָּה כִּיְהִוָּה
פְּשָׁעִיה עַוְלָה הַלְכָה**

קוֹרְבָּנִיא: פַּתְּחֵלְתָּנוֹא סְפִּידָן: אֶל דַּי פָּס
דַּי הָוֹ אַבְּשָׂרָא יְמִינָן בַּמְשָׁרָג לְחַמָּה
מַעֲיקְרָה מְחֻמָּנָן עַלְהָא לְרַלְשָׁין, וּבְעַלְלָה
נְוָהָתָן, נְלָמָּדָן דְּשָׁעָן
נְבָתָן. נְלָמָּן יְנָעָן זְמָן סְגָם נְלָמָּן קְנָגָן
נְבָתָן: אַלְגָּן יְקָמָלָן נְטָלוֹן: (א) הַוְגָת.

אבן גזורה שופטוני. נזהן תמרות מ"ס, וכוקח לך חת' ד (ט) לKNOWN הימאים (הזכיר כ"ט, כי הנ"ז) משותים בסוף המלה-שםן בפרק ו/orותה: נזהן פעעל, וכן פגמי ממוועץ שם מלשון תני (ב) גו אדריה - כל אחד

והתינו תחן לנו מטבחך ו... וכון בונת עזרה עלי' שור' (פירוש ט' כב) מהן, שלו' פגנומת שלמה: ה' וה' מ' הנביא לומר און מה בז' יודישל ליהוועה, ישכח בניין ווניכה לה, אבל דילישל איז להאפקט מצערם. זוכי ציין אבלווען, דורך עלי שאין בזום פונדר גשכ. כל שעניר, שעניר, שכהניא אנטווען זונ' דייא ער לה, שיש בגדראן, מה שאון קה' קה' שאיגס מקפרידע ע' זונ' צוואר קראאנז זונ' המכוון כי הצע

דואמר בשלמא הפלילקה הא, שהי' צ-
שפי', כי כל הנסיך עזראאל נעשה ד'
מאהבתה ה', שלא אמרו כי ביד פחות
היא לא תרתקת רוחה דבון, ומי' קדשו
שערית שומפני זונ', שערית שומפני שלא
יינצ'ין בהם, כהנני נאמנים שאן מי' יין
כהוניה. (שם)

שמותיו ברוך הוא וברוך שמו הקדולים באנו, בכרי לזכני את פרעה ויז Ach כל הקופטים, ועתה לא כי שלא הוועיל, אלא בכיה (פחים נג), ובכבודו חכמיינו וכרכום זודים מאדרים באדרים, ב'ואה אדר - זה אף שפנורל פרעה בוטר יותר וזה, לשוחת הוקא עשות לזראות שני שלט ומשעל גוש-ברוקהו, ויפרע לאדרים - אלו, מאדרים - אלו המצריים, באדרים - על זה ושאל לו באלהים על זה תבר, והרא לא ידע ששה הוא ספתה הקונגו פמלחו כי לפני שבר גאון גן, ולא השיבו אל עליון מעד לישאל געשה ראש ומכבשו הקדושים רודהו, שקייה בבדוד ברוך הוא ברוך שמו ברוקהו גזה בביבול ברוך הוא ברוך שמו ותchapלי, אף שבן הגנים פאו גנרו באפס תומו נחשבו לו, מקבל מקום מוגנה געצמו פירך אשר יבו לבני העולם השפל נס ב', לה אומר הקבוב (תחלט כב, ח) בפרק רשותים קמו עשב ויציו כל פעיל און, להשمرם עד עז, בלומר כי זה אשר פורחן תרשימים במו עשב ומחרילן מותניאין פלעל, זה הכל בשבי לחשמוד עד עבר שני הטעמים האמורים. או למן השפלתו מאניר רקה, או שאין ברוקה-ברוקהו מותגאה כי אם רשות עירין ומתרעה באורה גאנן וינבר ותנה אונגי, הכל על דרך זה. ועל בו עטה ביהורי השמות של או ודא הקנייע ושברו הצלחת השר הפוצר לישאל ואינו יודע טעמים האמורים שזה הוא מפלתו, והוא פמה בעצמו לאמר מה זאת עשה אלהים לתגניה לנו.

זה גזה נודע מרבינו פ' הר"י זכרונו לברכה בלאמר שאר על הבבינה הנפלאה tuo בבחינת או, אשר תפ' בברבו אליו שבר ותגניה כל אילן מצרים בוה. געשה תפ' בפרק רשותים במו עשב וכו' להשדים עד. גם אמר אשר ב' אונט' במקצתו, כי זה הוא מפלתו והקונגו, כי הנה נאה אה, בלומר שרך ברוך ברוקהו להזמין על הגאים רקה, ושבח לבחינה או הלו ואמר או ישר משה, בלאמר שאר על הבבינה הנפלאה tuo בבחינת גפדי צי' ח' שער הקידוח) אשר תבת נקראי מותגאה על גאים, כי אין כבוד לנחלת אלהינו ברוך הוא ברוך שמו שיעמוד עצמו עם כל איש גבוז ושפ' להשפלי, כי (תחלט שוייה, כי אף על צבא הפליטים בפ' רום, לו הצעלה ובכבודה ומושל געליזים ותחותנים כלומר בזה נבר הפלוכה בשראה לובש גאות השליך במקצתו, במאמר חכמיינו זכרום

לברכה (שם ופה נג, ט) סופיהם ורכבייהם לא נאכ' אלא סום ורוכבו, מלמד שמל' הקדוש-ברוקהו שר שלם תחולת והשליכו לתוך חיים, א) יבוא אדר ויפרע ואמר רמה ולא ית' ואמר חכמיינו זכרום לברכה (טחנא בפרשה ז) שהי' עולין לפורים וירדן לתחום ואין גפרדי וכו', גם זה הוא להגיד כי נשלה דבר היה נברלה ובכבודה אחר, ועל כן נשלה תרין בכל השלמות להעלתו ולהורין פאיירא רמא לברא עמייקתא, מה שאין כן בחינת הרין לא גביה רק ישפ' לאין כי זה מדרון בדין והבון,

לו, עלה בלבם לומר שירה. ועל כן,

טו (א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לה. בלאמר שעלה בלבם לשיר השירה הזאת לשם הבו'ה רב' ברקה (טני נג, ב) כל הפוצר לשישראל געשה ראי' וכו', ולחייב זאת מאין זכי מצרי ישאל להעשות ראשים. ונראה, כי דוע אשר לא הורמה מפלחה והשפלת איש גביה ותחל אירים בתוכה, ואך משנה הרין והגבירה הצעלה, כי נשלה בכם ה' יד הבו'לה, ובעבור בן ואמרו לאמר, שאמרו ש'ך אריך לאמר בנטש שירה ואת אשורה לה, פרוש לשם הבו'ה ולא לאלים, ותטעם כי נאה גאה, ותגומו ארי אונאי על גוטיא, ובאמור שעיל בירוקהו רוצה להפליא, ואם יפלנו בקנטנותו לא יכ' באב לבבו כל ב', ועל ב' הקדוש-ברוקהו מגביהו ומנשאהו לכל לאש, ואחר קד משפטו בעד אשר ה策 לישראל, וח'ת חרוץ משפטו בעד אשר ה策 לישראל, ועוד אפשר לומר, כי הקדוש-ברוקהו לא זה לבר שפ' אדרינו ורב ב' בעולם התה לעשות במלבי אונטה בארכיה מה שוייה, כי אף על צבא הפליטים בפ' רום, לו הצעלה ובכבודה ומושל געליזים ותחותנים כלומר בזה נבר הפלוכה בשראה לובש גאות השליך במקצתו, במאמר חכמיינו זכרום

קָרְךָ רַוִּ אֲדֹנִי וְאַבְנֵי יְהָה וַיְהִי לִישְׁוֹעָה זוֹ אֶלְיָהוּ וְאֶנְדָּחָו

אונקלום

← סיס ורכבו רמה בים: ב עז ומרת יה רמא ביפא: ב תקפי ותשבחתי רחילא ו אמר בממרה והו?

977

סוס וווככו רום כיס, וכל טרי פFER נסחות על ידי זולמו נופל צו פון גהוות, כמו (וPsi י"ג כ') כי גהוות טסק, וכן כל טירות חמלן כפולה, מוי חמרת יב וויסי לו ליטוכך, כי חיט מלמהה כי טמו, וכן כולם, גרכז'י יטן, לדער להר כי גהיך גלה, על כל טסירות, וככל' מא טהקלם צו עוד יטן צו חוספה*, ווילן כמדת (מל'ל) גאנר וויל זטמקלסן יהוין ווילן צו (ביבל': סוט ורבבו). עיניכס קטרויס זיך זאכ וככמיס מעלהן יהומס ולולס* ומוריין יהומס געומק**, ווילן נפדרין (ביבל' - מהא): רהמה. האלירין***, וכן גיטעלין**** ווילן גאנר יהונן גויל, ומזריך היגד כהונט חד הומר רהמה, וככטיג חד הומר ירכ, מלמד בכוי טוילן יהוס ויידין להטסוס (ביבל' - מהא), כמו (פייג' יה' ו') מי ירכ להען פנחס, גאנטעלן לתמען: (3) עיו זומרת יה. חוניקלום תרגם חוקפי ותוכנתה, עזוי כמו צו (צטוריין) וחמרת כמו חמתקין****, ווילן תהא על נטע שני טוחאות*. על כל טסתה. מעין אומות ווירדים לשוט.

זומר להוים פאטוו, חכל מדלן חמלן כן גהויס מאייל נס ד"ה צהאר טהאר גהה יש שוד זומר גהה צכל מה טהאר גהה מהר לנווט, ודרכ' הא' הל' ד', טה"כ מה צייכום האן קומ וווככו ווימה, קיטה לו נטומכו מוזל ווילומנוו (ב'ב): (ה) רטה' חומר כלון ב' זדריס, מדרל טשי קטרויס וויל נפלדים, זה נטמע מהה טהאר זילן מה טוקם, שטס קטומיס נלון ונטבעו מהג גאנטילן מהה זטפער יהט (מל'ל), ועוד פיל'ל סוט ווילכ' (ג'א'), וואנטט טשי ווילס ווילדיס, זה נטמע מההו ילה רהה פטילוטס האלען מלמעלה נטמא, צלומר מיס קו' נטמא ווילץ סוט ווילטנו מלמעלה, ווינו יעדויס נטפַן טאטַס קו' נטמא נקייעתים דיס ונטלאס צו' וטמייס, הילן צאייסס מהה, טהאר זאנלו עלייסת התמייס ערנו ונטכלו נטמא, והויל גאנט עטכל מל' מנק שמן לחן נפלדיים, טהפלינו צבע רהה מלמעלה נטמא יטה ג'כ סוט וווככו (ד'ד'): (ו) ווילן צין ייה ווילן מגאנן רוס וגונס היל גאנט מהמי, ווילן מלען רוס וגונס היל גאנט צין מהה פטילוטס זאלין למוטה מהן סטמייס, והואכטקה צען ווילדו כגד מהרנו צו' הנטבדן קול נמי מזרכז לנדז בונז נטבז צאנטי מלען (ביבל': מה'ח):

אור החיים

גלה שפיקת גלהו כפלכץ^ז), סום ורכשו כל גלה רמה וגוי^ח). עוד יロー גלה גלה על כ' מלך גלה נטה ונתקונו לומר כי קודם צעדים מפטין זכ שיטך לו חמיטה גלהו לחמת ותלמיות זכ בגלה גלה גלה^ט). נס לומו צני געלויות נין תחתניות גלה גלה^ט). ולויך זכ מסר בנסמן חמימות דבר זכ. ולויך זכ סדר בדור זכ לרכז^ט). ולויה שיטור בכחוג כו' גלה גלה זכ פירוט כ' זכ וממכת עוז חינוך זכי גלה גלה למנה גלה זכ סדר ולחותו שטרכ גלה גלה^ט סום וגוי רמה זום:
ב. עוז חמלת וגוי. בכ' סדר כעומדים לפני כ' מהיבן מהבר עליון וחמר מי כ'. או יロー גלה או רחים

בhair

לנומר חסידותה, כי נמלר בפונן יטוד היטראיה, וילג' נמלר נטיראה. צ"ג סגד שבחוקת טהרה קדמת נעם, קדמו נעל מפלם הרשעיה, כי אין סתת קמדאה. צ"ג סגד שבחוקת רצון ונען מגהיה, אבל אין לרוץ ליטול עליון גנוזה נפש מגן. צ"ח פ"ג אכלת. מינם גלהה סה"י פיריעו גנוזה, וכי' פיריעו מגהיה, לטלטול גנות גודל מגהיה, וילג' גנותה קלוטה. צ"ט פ"י גנותו פון פ"ג אכלת. מיניהם גודתא, חזה פ"י הקכלה, ואכעןן גודת. כ) ר"ל לפ"ז דרכך זה כוכו, מטבוחה מלחה קום ורככה מדינה, מה שלחן נון קהילא גודתא, והא פ"י הקכלה, ואכעןן גודת. קא) עעל ידי יי' יהימת מיליס נומזוק דורך קפמון, וכן לאכעתו לאכ"ז' וילג' קיא לו נטער קום ורככו כל פליטה וממה וגוי. קב) עעל ידי יי' יהימת מיליס נומזוק בטהרונה. קב') וילג' נק' ק'. קב") שבחוקת פרעה.

אונקלוס

בִּים-סֻפָּה: ה תְּהִמָּת יְסִימֹו יַרְדוּ
בְּמַזְוָלֶת בְּמוֹאָבָן: י יְמִינָךְ יְהֹוָה
רְסָפָא ה תְּהֹמָא חֲפוּ
לְיהוָן נְחַתּוּ שְׁעַמְקָא אֶבְנָא;

לקט בהיר

מקרים מיעידי', כמו (*ח' ס' י'*) מגדנמי צין מולגה,
תבע רומיקו גטיט (*ו' י' ח' ו'*), מלמד גנעבא כיס
ען גמול לכסCMDת שפצעדו הָתְ יַרְלֵל דְּמָהָו
לכניות (מליל): (*ב'*) יכפימו. כמו יוכסום, וכוי' ז'
המגנויות תיליכ צויה', ולכך מקרלהות זכך, כמו
מי' ח' ו' ואדקך וולקן ירכזון, יוון מדען צייך (*ח'*
ט'), והווע' רלטניך פשומען לְצִוְנָהָוֶי' קְרָבָן
דערטסו, מצענו זיס סוף כדי שוקחו כמיס ויכסו
ויקון, יקסנ'מו, חן דומס לו זמקעל גנקודו, ודרכו
סניות גנקודוט*. יקסנ'מו מלפפ'וס: בכמו אבן.
המתקנים מהר גללו כעופטה זmekוס האר יכללו
ארכיט', לרשותם קאען קולcis וממלוטין* טולן
וילדין, צינוניס כלאנ, וככבריס כעופטה שנחו מיד
ככל - כמה): (*א'*) ימאנץ. ימאנץ. צי פטניות,
טיטרלע ווועגן (*ה'*) לנוו' של מוקס כטמאלל נעהית
הין (*ב'* - *ה'*): ימאנץ ד' נאדרי בכח. לאיל הָתְ
טוטהווען - מנדק - מלחן. מיטרין.

דור החיים

ו-עיניכס ייכסומו, ועיין צפוק קפלו חכומות
נולפן להכו:
ירדן גמלות.^י) ירמח היל מותס שאי
מתהדרליות נעלמות מסיס זכה מלולכת
שטוטח טכניידס עעמקי מיס וכמו שפיירטאי
צפוק (פס כ"ז) ויונער וגנו:
ו. ימוננד ס. וגנו.^ז) פירט כההסיך מודת
כלחמייס ממהקם לעתות דרכ
בקקע, וכל חנק יקלה מוכס נדכ בפניהם ריבויו

ז'ור בהייד

כונם תוממו י' טמן. ק' בזק אטח לח' מלמה, נלחו ווין קו"ס טמו, זה כען פ' י' ב' כל רבי' ויל' לביס, ול' היל' מה' מה' וגוי. ק' ח' מה' כלב. ק' ט' כל' מה' אכלפ'ן

אונקלום

רבען שמות טו בשלח

אלְהִי אָבִי וְאַרְמְנָהוּן יְהוָה אֱלֹהִים לְחַמָּה יְהוָה שֵׁםְךָ וְרַבְבָת פְּרֻעָה וְחַילְוָה יְרָה בַּיִם וּמְבָחר שֶׁלְשִׁיו טְבָעוֹן

ב' טז

השליטון מטענו שהוא הולך ונוה, הגם שמדובר מינם יהו
במקומות חינוך לנו, ולפירות ההפוך "ב' נרלה צהרי לנצח יהו
לנו, וזה חיינו, אבל טספער לנו, וזה בגדיל צויאס
(רא"ם): ייח' סוכף ותית (תויש טברן) מכם שאלת דבר מחד
"ו' מזוקן מהר עמו) כדי צלול מהר שאלת דבר מחד
הרומות מה הלאי חיין, והוא ו' צל ומרוממנאש מכמות ואחת,
שיט קילום גס צהלי חיין ריק נל נקס שעה לא
הקדמו ולרומיומו הולג גס צפכין טמיין (רא"ם), ועוד יט' צו
כוונה, שלון חיין הוקפי מן השוקן הולג מיום מילא נם
מליליא, הטוכה בת להוניס, קדוזה בת קדושים, טוהה בת
טוטויס (מכיל'), וכח' צמג דרכיס אקאה
לגולמים: יט' צלון חיין טס כס המין, הולג חדס זו יהונס
טהו, כי טס נל ימולר נכינוי כמו ליהקה ליחס וכמו
פפלי פפלי נפצל, הולג פליוטו מופל גזרו איט זרכזמו
המיריס הומול הוה מליסס, כמו צבאל טסוא גזרו
ומופל נל הצעים (רא"ם), אמא צהלה רכישע "ולכל" לתה, רה
לומר כל אטא מוקסר זו צבאל כיכיו: ב' ולפי' ט'
כ"י מיום גס טבר נ"ט טס הילען כי לחץ מלמלה נסמה,
זה בגדיל גס הדריות טס אוי'ה מורה על פמד וותמים,
נס כויה כל ההורום (רא"ם): ב' (או) ולו נלון הוללה כמו
שלמה יוסי דרכו (בא"ר): ב' פ' ו' נמה נמן
המרוגס צדי נעל מ"י וטס נפ' מלו סול נ"ט, מטס צהרי לנצח
המרונו נמסוקה הולג טמבה אקל למ' רטבושה צל ט' טטס
(במ"ח): ב' וג' יניעו גל ודקם למלון צין טס מולר מ' טס נר, וכוכוון כלון

ז' ח' ח' ז'

ענין זה צ'ולוך נפ' טמות (ג', ז'), ודפ' וולך ('ג').
ולא גמלו חומר זה חלי וחותר כך להזכיר הלאי חמי'
וכו סדר עטמו של נספח כגדולך שבקשו לנו מה
הלאי ותולכי חומותינו, וכלן חמי' לנו לישן יהוד' כ'...
געשו כולם כתלית לחוד כמו שפיררכתי בפסוק וילמרנו עז'
לט' מ'...
ויאחרם רב יערן לו לוחזות וברונו מה שיטפסה ב'

הנתקן משלו, ומי שפונה אליו, יתגלה כמי שפונה אל השם. מכאן, שפירוש הפסוק הוא: ממכסה לכוון ממכסה סכין זב קודס ציון. ג. ד"ה, ח' ט' מלממה. ז"י) פירוש גס גמלה כרלה מים בקץ, וזה טיב לך לרhmaיו חיליכס ז"י), וכמו שכתוב עתה מלממה, וול שיטנה מפי זכ' חס איז'ה בריה

אור בהיר

קר' פירוש מיאר סקן ק"ג טנה, מה שהוא הנטיחון כן להלצותה.

ההדרון משליח אליה יעקב אעפ"י שידע ורואה העברת. וכבר אמרו רז"ל שבשעת קריית י"ס נעהלו ישראל עד אין שער עד (רש"י טה, ב) שראה שפהה על הים מה שלא רוא הנביאים עכ"ז לא זהה דעתם עליים ונטע יידידים ומפרות שירתו והשבחות מתוך ענה ושפלות רוח כי דש"י שאלות אל שאול. אמן אמרת הדברים נתקד האדם לשום אל לכו כשיזכה לאיזה מעלה חיה הנה כי אני ראי לכל זה ולא ביכולתי כי שפטים. ולכך הוא מוציא אסירים ופורה עגנויים שמה שפואם מפני היהודים ענורים ונמכרים רוח מנטומות אבותינו שהם פתחו לנו וישרו לנו לעברות הי' וכמ"ש זיל' (ברכות י, ב) כל העומדת לישראל בעת שועם אלו. וכן גיב' הערכות עצמו תולין לו בוכות אבותוי כר' ט. וכן אמרה"כ (ברחים ז, ז) לא מוכבם מכל י"ס: חזק הי' בכום כי אתם המעת מכל העמים שאחטם ממעטים עצמכם מכל העמים וכמ"ש נטה' (טה) רק באבותיך חזק הי' וריחור בורעים בנם' (מנגלה י, ב) מעשי ידי טובעיםabis ואמם אמרומים שירה. הנ"ל והנה אמן אמרת החיה והחומרה בא"ה צרפתהן השירה כמ"ש אמרת ה' צרפתהן להיות אמרת' צרפתהן ישבחון גור. ונקיים לפרש הפסוק בתהילים א"ו ישר גור. שהארם צוין לתה שבח והודיה בתדריא ייחיד שנינה הקב"ה שונא נגדרו. ז"ש (שמות ט, א) ואמרנו לאמר. שהקב"ה יאמר גיב' (טהילים טג, ד) כי טוב חסוך מחיים שפת' ישבחון גור. פ' שהארם צוין לתה שבח והודיה על והגופא אשר זהה לה שיהיה משבח ומפאר להבורה בא"ה כי החסר הזה גודל מכל החיים והחומרה אשר האדם זוכה שפחי ישבחון. וזה גיב' מ"ש (שם קמה, ט, ז) טוב הרע. יתהפק לטוב הגרים אל הקדרשה וכל הרע. יתהפק לטוב וכמבעור זה בכותב (ישעיה ב, ב) ונחר או לוי כל מעשי ידור הז' כל מעשין. פ' וזה הרחמנות הגוים וכמוו' הרבה בנבאים. נמצא כי העלתה מכל מעשי. ידור גור שננתן לאדם רשות להודיה לו. ז"ש בברכת ברוך שאמר קודם פסוקי זמורה. האל האב הרחמן המהולל בפה עמו. זה בחיה אב טבעו המצריםabis עדין לא נעשה התקין לנגןין לבן עדין אינו הומן לומר השירה הנכונה. ז"ש מעשי ידי טובעיםabis ואין התקין לנגן ואמת אמרומים-שרה. אבל לעתיד כי או יתפרק אל עמים רבכי. נפשי את ה' ה' אלהי גודת מאר. כי בכivel הש' מתורומס ומוגדל. ע"י השירות ותשבחות שלו. ז"ש בתפלת מודים על חיינו ז"ה אליו ואנוו אלהי אבי ואرومגנו. פרשי לא' המסורים בידך כי ועל כל כולם יתבורך כי ומים אני תחולת הקדרשה אל מוחזקת ועומרת לי הקדרשה ואלהותה על מימי אבותה. הנראה לפרש בענין כוונת רשי' ז"ל דינה אמרת' כן בכל וכות או אדורומו מושיה דוב בער ז"ל בפי ה' (ישעיה ס, ז) עלה ומריגה. שהארם זוכה ונעלמה בקדושה שוש אשיש בה' ותגל נפשי באלהי. שמה' שוש הינו שמחתי מה שאוכל אשיש בה' שאוכל להביא שמחה בהשיות' בא'ה. ז"ש (שמות ט, א) אשרה לבתיהם רום לבבו מאחוי ולבל יוזה דעתו עלי' לה' כי גאה גאה. בזה הדבר בצעמו אמר-שרה מה שהקב"ה נגאה ומתרומס ע"י השירה כי זה חפוץ וגצונו שאנו בנו' ישבחו כמ"ש הרמב"ן בפ' בא' עיקר תכליות בונת הבריאה שיתקברו בנו' כי בתי נסית ויאמרו אתה בוראו ולך נאה להודאות מלך ישראל אחריו כלב מת אחורי פרעוש אחד גור.

קסם תפארת שלחן שלמה קפה
ולשבחו יותר יותר. זהה הרמו בפ' (דברים ג, ג) וב' כי כי כן חובה כל החיזוים כי. ובזה פרשת בעת ההוא רומו לעתיד כמ"ש (ונדרה יב, ד) ביו' (שם) הכל ידור וכי מוציא חמה מקומה כה' שאומר לחמה רום דבר לשמעו תhalbota הב' כי' א"ו יה' התגלות האלקות ועכ"ז הצל בח' התחללה כמ"ש אותה המלחמות. וזה גיב' בשירות הים שנאמר או ישר לשון עתיד כי כל זה היה והוא יש מעלה גודלה ונפלה מה' שיש כה באוט מגבים לזכר השירה הזאת בבח' גודלה יותר שאת לעוד בבדורי הקדרשים להיות אמרת' צרפתהן יותר עז: (טהילים קה, יט) שכביבול הש' יאמר עמו. כמ"ש בתדריא ייחיד שנינה הקב"ה שונא נגדרו. ז"ש (שמות ט, א) ואמרנו לאמר. שהקב"ה יאמר גיב' (טהילים טג, ד) כי טוב חסוך מחיים שפת' ישבחון גור. פ' שהארם צוין לתה שבח והודיה על והגופא אשר זהה לה שיהיה משבח ומפאר להבורה בא"ה כי החסר הזה גודל מכל החיים והחומרה אשר האדם זוכה שפחי ישבחון. וזה גיב' מ"ש (שם קמה, ט, ז) טוב הרע. יתהפק לטוב הגרים אל הקדרשה וכל הרע. יתהפק לטוב וכמבעור זה בכותב (ישעיה ב, ב) ונחר או לוי כל מעשי ידור הז' כל מעשין. פ' וזה הרחמנות הגוים וכמוו' הרבה בנבאים. נמצא כי העלתה ניה' ע"י הריגה זו איננו העיקר. לכן כאשר אז טבעו המצריםabis עדין לא נעשה התקין לנגןין לבן עדין אינו הומן לומר השירה הנכונה. ז"ש מעשי ידי טובעיםabis ואין התקין לנגן ואמת אמרומים-שרה. אבל לעתיד כי או יתפרק אל עמים רבכי. נפשי את ה' ה' אלהי גודת מאר. כי בכivel הש' מתורומס ומוגדל. ע"י השירות ותשבחות שלו. ז"ש בתפלת מודים על חיינו ז"ה אליו ואנוו אלהי אבי וארוםגנו. פרשי לא' המסורים בידך כי ועל כל כולם יתבורך כי ומים אני תחולת הקדרשה אל מוחזקת ועומרת לי הקדרשה ואלהותה על מימי אבותה. הנראה לפרש בענין כוונת רשי' ז"ל דינה אמרת' כן בכל וכות או אדורומו מושיה דוב בער ז"ל בפי ה' (ישעיה ס, ז) עלה ומריגה. שהארם זוכה ונעלמה בקדושה שוש אשיש בה' ותגל נפשי באלהי. שמה' שוש הינו שמחתי מה שאוכל אשיש בה' שאוכל להביא שמחה בהשיות' בא'ה. ז"ש (שמות ט, א) אשרה לבתיהם רום לבבו מאחוי ולבל יוזה דעתו עלי' לה' כי גאה גאה. בזה הדבר בצעמו אמר-שרה מה שהקב"ה נגאה ומתרומס ע"י השירה כי זה חפוץ וגצונו שאנו בנו' ישבחו כמ"ש הרמב"ן בפ' בא' עיקר תכליות בונת הבריאה שיתקברו בנו' כי בתי נסית ויאמרו אתה בוראו ולך נאה להודאות מלך ישראל אחריו כלב מת אחורי פרעוש אחד גור.

קדם הסתלקו ממנה בכתוב וכן רשב"י מבואר בזוהר וכ"ז הוא שנותנים אל לבם להעתי אל הדיאבורים וכן ביעקב (חנניה ה, ב) מה זענו בחים על בניהם להקל מוחם על הגלוות ולהשיכם אל נזויים בהם שלום. והנה גם כאן אחר שהגיעו ישראל בים אל המדרינה הגדולה (ברשי טו, ב) דראתה שפחה על הים מה שלא רואו הנבאים הנה נתנו ג"כ נאמר בפי ק"ש שמע ישראל סבא שכאילו לא היה עליון בקריתם יס סוף לא היה כל הגדלות גראות רך ואחר להעביר את ישראל בחרכה ממש את ישראל מיטס, ב) וכלם שמעו אל ישראאל' אביכם. ונזהר גן חנה בקריתם יס סוף לא היה כל הגדלות גראות רך ואחר להעביר את ישראל בחרכה לא היה עניין הכרחי מבואר בספרים. באמת נבחו מחשבות ה' בעניין קריית יס' קדו ידוע להמשיכים מבואר בזוהר' בעתיקא לא-מלטה וכורדי לדקאנין מבניין עליון בבחיה' נחל יומים (זהלים קל, יג, יט) לזריר יס סוף לנוריות עבדו ירושלים בתוכו ננדע בספרים. ע"כ כמוותם גדרו גנואלים לעתיד כמ"ש (ישעה א, ט) והכהן שבגה נחלים והדריך בנעלים כי הוא עניין עבדות גאה ודורשה לכון אחריו העברים בים סוף מקדשו ואמרו תכי שירה ולא אמרו זו ואחר הארך איתי לי חיוורתא כר' עד איתי קמחא ושענין עכ"פ מנוח שערוים וגס זה האינו במציאות בעוה"ר כר' כל המשעה החוצה על השכינה מבואר להמעין שם ומ"ש מתחה רומו לנפילה ביל"ה. קרי לא-לקרתו ועוצם הקדושה היא באה לי מכח חזקה היה היא של אבותי אשר השאירו אחים רוכחה ברכה גדרו נב"ל:

לפע משא את ישראל מים סוף ויצאו אל דבר שרור גור ויבא מורה ולא יכלו לשותם כים פטריה כי מרים הם גור וילונו העם גור ויצעק אל קדשו צבאות ביה"ק והוא בוטה כל היללה שבעוזה ראתה גורם באו מקדשה כי ראו ערותה הלבישה ז' חלקיים והוציאה למוכרה השבעה חלקיים הנה יוציא לבושים שכינה היא מלכות. וכן שם הפיטה ששה חלקיים. והשביעי בטוקים הללו בלי שנארך בדקדוקים. והנה אmons נן דרך הצדיקים אשר מועלם בהגעים אל מדיניה העלונה בזוהר' ובדריקות הש"י ב"ה הגות נותנים אל לבם אך להסתכל במה שהיה לעתיד בדורות הבאים עם בני' כמו שמצו זה באברהם אבינו ע"ה בברית בין הבתרים (בראשית טו, יט) והנה אימה חשכה גדולה בעוה"ר הוא בכל יוס קלתו מרכבה משל חבירו ר' ל' מבואר וזה בתיקון שלשה משמרות ע"ש בפלגות לילא עאלת בשרותה ע"ה אימה שומרת ע"ש בפלגות לילא עאלת לני אתר דבית קדרש קדרים חמוץ ליה דארתדריב ואסתאך אחר בית מוחבא כי ע"ש שיש להבחן מה בגמ' וכן לכל שאר הצדיקים הוא כן וכמו ביעקב

(ביב לד, ב) וזה אומר של אבותי וכו' והבן: ע"י וזה אלוי וגנו' פרש"י אלהי אבוי לא אני לפני בלבד תשתחוו. ולזה מצינו במשה דכתבי תחולת הקדשה אלא מוחזק ועומדת לי (שמות יט, ד) ואת שם האחד קרא אליעזר כי אלהי הקדשה ואלקתו עלי מימי אבותי. ו"ש נhabbar בם"א כי הוא מנה חלק אבותינו הקדושים במלחמה מלך (שם ז, ז) ומה אהרן וחור על כל צדקה ועבדותם להשי' להוריד ולהשאיר בראש הגביה. הם האבות הקדושים כמ"ש (במדור גב, ט) מגביעות אשורנו. וכן בкриיעת יס' היו ברכה לורעם אחרים כיום הזה וכונתם היה מאן להיות בנים אחים עובדים את ה' באחבה מערדים וכות אבות כמ"ש (שמות יד, ל) וירא ישראל. וא"י בזוהר' שישראל סבא הוא יעקב אבינו ע"ה. ו"ש (דברים כו, ז) ונצעק אל ה' אליו אבותינו וישמע ה' את קולנו. ר' ל' שם לא צעק להושעים בוכותם רק בוכות אבותם וכן שמע ה' את קולנו. וכן (שמות ב, כ) וישמע אליו אבותם נאקות ויזכרו אליהם את אברם את עניין המצאות ומעש' אשר בני' עושים שיר' יצחק ואית יעקב. פ' כשרה הש"י לשמע צעקתם הנה נתן כלם להחפטל ורק בוכות אבות או ויזכרו אליו אבותיו אעפ' שהוא בבני' או נביים וקדושים מ"מ לא חלו בזכות עצם רק בוכות האבות כמ"ש (דברים ה, ל) וחתה כי אבר את אבותיך ויבחר בוראו אחרים. וויצויך בפנוי בכוחו הגודל מצרים. וזה הורה להם בתחלת מה שאמר (שמות ג, ט) ה' אלהי אבותיכם נהאה אל. ו"ש אחיל (שם ב, ב) וירא אליהם את בני' וידע אלהים רק מה שם בני ישראל וזה יידע אלהים וכות אבות נב"ל. ו"ש (נחמיה ט, ט) ותורא את עניין אבותינו במצרים ואת עתקתם שמעה על ים סוף. לפ' פשטו אין שיוכות והבנה לרדרים האלו. אך כל הטובות אשר יגיע לעם בני' הם נוגעים אל האבות ומתקבם של הבנים מגיע שמחה להאבות אשר עמנו כהוים הזה משרשים. וכן רמו בתפלת יתקבל חפלה ברצון. וזה שהшиб להם הש"י שהיו נועnis בוכות עצם כמ"ש ואת עתקת שמעה על ים סוף. כמ"ש בגמ' (רכות י) אצל חוקיה כל החוללה בוכות עצמו וולמים לו בוכות אבות וכל החוללה בוכות אבות וולמים לו בוכות עצמו ע"ש. וזה הרמו בדרכי רשי' זיל לא אני תחלה הקדשה. רק הוא מימי אבותי כי ע"פ שאמרו זהיראו באצבע זה אל וגנו' מ"מ היהת בהם מדרת ענוה שלא בוכותם היהת זאת רק שקדשות חכמת אבות גומה להם וזה נב"ל וזה הנרמו בגמ'

אונקלום

כ וַיָּבֹא בֵין | מִתְנָה מַעֲרִים וּבֵין מִתְנָה
 יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעֵגֶל וְחַשְׁדָה וַיֹּאמֶר אֱתָה
 הַלִּילָה וְלֹא קָרְבָּה וְהִיא אֶלְיוֹן בֶּלֶם
 הַלִּילָה כִּי וַיַּטְמֵן מֹשֶׁה אֶת-יְדָוָה עַל-הָיִם →
 וַיָּולֶךְ יְהוָה אֶת-הָיִם בְּרוֹחַ קָרִים עַזָּה
 בְּבָתְרִיהוֹן כ וַיָּלֶךְ בֵין מִשְׁרִיחָא
 מַצְרָא וּבֵין מִשְׁרִיחָא דִישְׁרָאֵל
 עֲגָנָה וְקַבָּא ?מַצְרָא
 יִשְׂרָאֵל נָגֵר כִּי ?יְהִיא וְלֹא
 תִּחְרִיכְנוּ רַיִן ?וְתִּזְרִיכְנוּ כִּי ?יְהִיא
 וְאַרְמָס מֹשֶׁה יְהִי רְחָא עַל פָּא
 בָּרָר יְהִי פָּא בְּרוֹת קְרוֹפָא

לקט בהיר

(אה"ח): טל) מכל קדומה למלט הוה ו"ה: נו
מלען פניו זה קיה גויס לרשות אמתכדי וצוו נמלות, צוו
ネמיטס זא ק"מ ועם דלאה האר מוטס זמיגר בגודל ווילו
מקוס מוקש ארך ועקליך, נומנו גלמיין זא מה צאנמיגר ווילו
טולק פניאיס יומס וגוי' ויליאו וגוי', צוו וויל מלהרליין זא
פלעה ומילען, נומו פניו זא מה צאנמיגר וויל מלהרליין זא
וילען מונגה וגוי', צוו נומיטס פניו זא צו דלט
האמקעריגיט, זומיטס מלהרליין זא מלהרליין, נומו על זרעוין
ונלמס נאטה זא צאנמיגר ווילס סטס אה מאן וגוי' וויל זגוי'
וגו' (ב"ב), זאנמיגת צאנמיג'ן ד' הין לו' ווון ולג מקוס זי
למעלה טום מלען מעין געמי וויל ייטגונזו מנטיגי האגו, וכל
זה הו ריק דמיון ומכל נטפר לנו זאנטגומו יאנטן צאנטיגס
כל עם וככל מקוס (בא"י): מ) פ"י לו' רק פנק קמס
האג גס חעכז טל עמוד קענען וויל שאמלו זו' נצמיכלעה
ויבא בין מהנה מצרים. ז"י מצל למצלך
דריך זכו מצלך פניו צוו סטטוס לטבוחו נטלו
לפינוי זכו מצלמיין, צוו זוכן מלהרליין נטו פיפוי,
צוו סטטוס פיפוי חלניינס מלהרליין, נטו על זרעוין
לטס (באס (כלי)), צק (טוש"ה ז"ב) זא וויל חרגלטי
טפלים קחט על זרעוין זא, ויהי הדען והחזר.
ויאר. נומו בלהט לה בילעל
טראטל, וככל* פניאס דרכו ננטה כל קלילט
צחצק של ערפל* נזד מלהרליין: ולא קרב זה אל
ת. ממנה (ט"י) אל ממנה (ט"י): (כה) ברוח קדרים
בקב"כ נפרע זכ' מן קרפטייס (מייל), צאנמיגר וויל
זזה. צrhoח קדרים באיזו מכח צאנרווחות זי, כו' כrhoח
בבקב"כ נפרע זכ' מן קרפטייס (מייל), צאנמיגר וויל
זזה. צrhoח קדרים הפיילס, זכו קדרים רוח זכ' (ט"ז זי
זוי שאותו... חוץ.

וְרַד הַחִיִּים

בכלכלת זוגיינע וולח קדושים רוח קדשים נאכטיפות עטמיי הרים, וכותה חוממו (לקמן פ"ז ח') קפלו חסימות צלג'יס"י, ומלך שלם נקפק נצעקע, ווועס גען כיש טענע זכיי)³, כי קה זעיר לרווח קדיס. ווועט דעתה היימתי כייחד גנטויז ידו של מטהה שס צתחוילת בילדת קה סטס'ו, וכיכא מיטחנה כתחות מוכחה כי קודס נאכטיפות⁴, וכקה דעלס כן להן כייכר לקדימות יס סוף זאייחט ערן ידי מטה, ערן קאן מולחן לומר טפלוות כתחות סולו ווועט מטה וגוינו⁵) וכגד כויליך כי גוינו ווועט לה קוס נחרבצה ווועז כטחנוכך ידו א/or בדור

אור בעיר

(א) אלה הן רוח הקדש עצמה, וליה ידו לן מטה. **(ב)** פירוטם במלਮנו, כמו שנקנו במלמ' הלהט, וכל קפודנו ונדר עולמו. **(ג)** כלם ייגשו יתרכז במלמ' הלהט. **(ד)** אקוזוס ממר ויט מטה וגוי ווילק גוי נל הלהט. **(ה)** עולמו.

אונקלום

ריא שמות יד בשלח

**וַיִּסְעֶה מֶלֶךְ הָאֱלֹהִים הַחֲלֵק לִפְנֵי
מְחֻנָּה יִשְׂרָאֵל וַיָּלֹךְ מִאֲתָרָיו וַיִּסְעֶ
עַמּוֹד הַעֲנָן מִפְנֵיכֶם וַיַּעֲמֹד מִאַחֲרֵיכֶם:**

- 4 -

(ויט) וילך מאחריהם. לאבדיל בין ממנה מילויים ובין מונחים ישלחניים^{לידם} ובקב' חסינ' וצלטומלחות כל מילויים (מילוי), כל מקום כו' הווער מלוח' כ' וכמן מלוח' כתלהיכו'*, הן הלאוים נכל מקום הילך דין*, ופי' קבג' ניכל כמס ומפלנו למתק' מטל' לאהגיון על מנת ישלחן (רא"ב), זה כי אם מדי כתאתינו המתוויות מומת בעוד סיוט גדול והוא ישלחן נציגיות נמהוד הענן, וזה סקל' מלוח' וזה סע עד מטבחה, וזה מנקס הקטנוג' נבי' ווקע יומע (לבוש): (?) קהה נו' ולום דזוקה מהר פטירת סקנית צו' וה סק' קהה נגן על טהראן ונה נארכות לח' ממעיס. ר' ג'ר' מילך רוחמי היה ובו' לילך' ב' (בר' ז'): (?)

ד' החיים

ההמרא כתולען לפיניכס נסע וככל גלעדייס, ומור
עד כי בענין כמהטמאן צפוייסס^(ז) זומנו כל קיוס
טכנייג זמנה לנווט צילוכ וסוח' המזוכך צפרטה
דערויס דליךוט (טס) ובגען יומס נס קו' נסע ונעם
לטמורייס, ממלאת הווער כי צ' ענינייס צאוי לפיניכס
נסענו גלעדייס, וטענס צ' צייחטיך לפיניכס
צעמי דעתה מוקס תחנומת טל יטראטל, וכות' הווער
ויס' כען וכמתקן ווילר לח' קה' קליליכס^(ח) פירוט כי
סולוך לטיניכס לאכטיך צפוייסס גלעדייס מנהנַה
יטראטל סכום צו' הוועך כבילוכ' וכתחור יוניך' לבס
מקוסס^(ז) מה' לייסק מושך פיניכס ולט' כספיין צו'
חנט' גנד' כי יאניק חור' נמי' וטראטל גמונזותש וו'ה
ההמרא כתולען צלעטס יויהמו' כה' כמ' גולויס
ההמרא ווילו' מלך מה' נא' כזוויטס ולט' נא' דעו
נכש' כי ממעי כיו' קדויזיס לאכטיך צו' הני' פורה
רכת' לרגיליכס:

זער בHEYR

ונ"ז מה מalgoן וזה ענק, סלון כל אחד, ולמה טcka מטה' כ' דברים. נ"ג וול' האס' טליך טליך. ונ"ה המר' טליך טליך. ונ"ח פירוט המתכמתת נס' על פמיאס, וול' גמור עמוד השם מפמיאס, וול' גמור מלפמייס, ועוד יט' רלהיא, גמור עליו טalgoן לפמייס. ונ"ט סבב כפלהם דנרים קרלו' סמכוג ענק, מה צלחן כן גמור' נמייס לחו' נקרלו' ענק גול' כלה' וול' צפלהם דנרים. ונ"ט סבב צלחן יי'מו' גול' וגשי' יה' מה'ה צ'כלאל, היל' גול' יי'מו' פיעו', וכנג' יידענו צ'צ'רלן קרא נאס' וול' עמוד יה', ומלה געניש' נכלן. ס) הסב צלחן יי'מו' גול' וגשי' יה' מה'ה צ'כלאל, היל' גול' יי'מו' מקווען, עדכן טalgoן מאס'ק גול' גול' מערוואו.

אָדָּגְקָלָוֶם

ונמנחה הקלב אתה בני-אהרן לפני דלוּה אל-פְנֵי המזבח: וְהָרִים מִמְנוּ נִקְמֹצֹו מִסְלַת הַמְנַחָה וּמִשְׁמַנָּה וְאֶת גַּלְלַבְנָה אֲשֶׁר עַל-הַמְנַחָה וְהַקְטִיר מִזְבְּחָה רֵיחַ נִיחָה אָופְרָתָה לִיהְרָה:

לכט בעיר

- ३ -

מכלכלה היה על סכום גזע נספחים (ב'':ג) וזהת
ורותה המוגהה. חוויכ להמת לכוון (ב'':ד), לאכזען זמן
בנבה הבלתי מוגהה. שוכל הן לי טענות זמן
בונגה הלא מוגהה יטרול טכני נקמתה (ב'':ה), מינה
כיסים דבויים כלול מין, מיל' מותה (ב'':ו): הקרויב
וותה. כיו' בגביה (ב'':ז) בקון דרוםית מערכות* (ב'':ח)
- גזע (ב'':ט): לפניו ד'. סוף מערב, שוכן נגד
כל מועד (ב'':ט): אל פניו המזבחה. כו' כדורים,
כוה פנו צל מהבת, בככזב נתן להו ור' רוח (ב'':ט)-
(ב'':ט) (ו) וחרדים ממנו. מ' כמחוזר (ב'':ט), שוכן
בלון סלס בצת להמת עצם קמיילק (ב'':ט) קר' (ב'':ט):
קמץ. שלל יטבך מוץ (ב'':ט) ליקומן חי' - יהל' מ' (ב'':ט):
סלת המנחה ומשמנה. מכלה שוקמן ממוקם
תחרוב (ב'':ט) פמבל (טומט (ב'':ט)): המנחה. שלג הכה
עורותם (ב'':ט) גמלורה (ב'':ט): ואת כל הלבנה אשר
לلمנחה והקטיר. מלכען לה לזונתה להמר
מיילק ומקטירו (ב'':ט) פ' (ט'':ט) - סומך (ב'':ט), ולפי שלג פירט
הלא גודחת מ' במנחות צוירלו (ב'':ט) כו' לך
וננות פרקה זו לכלול כל במנחות ממשפטן:

אונקלום

עליה הבחנו עציים בבקר ובבקר וערקה
עליה העלה והקטיר עליה חלבינו
השלמים: ה אש תמיד תוקד על
המזבח לא תכבה: ס וזאת תורה

۲۷

במהלך תוקד זו, וכלה עט הכהנה תוקד זו, וה' צה' כהן קדש תוקד מל' כהנזה^(ז), כוון גדרתו גמ' יומת' (מכ'), שכתלבו רכחותיו דמנין במערכותיה שכו סס: וערך עליה העולה. טולת תמייד כוון קדש דבד קודס על המנרכות ספסיס' יומת' (ומן) שלם יכה' כהן קדש, טולת רה' טוכו^(ט) סס: להחמי של חבר, ח'ל' כתולוכ, טולת רה' טוכו^(ט) סס: (ט) ג'ר' ("ה' חבר השלמים. ה' ג'ר' סס קדש למלים^(ט), ורכחותיו למדנו מל' סס: סס) טולת עט טולת כבדך כתלטם כל' רקכניות כהן, מכמן שלם יכה' דבד מוחה לתמייד. ה' ג'ר' שנלמר נס' כה' קדש, כוון שמלדייקן זב' חת' כהנות קלמ' זב' כה' לא בטולות, וכינו עולם ממייד פרעם טולמותה מהלא נל' בטולות, ומיינ' עולם ממייד פרעם קלמ' זב' דקדען ממייד כה' ג'ר' עכל', ופיווטו זב' זב' קלמ' זב' מושה גל' קידושה הקדשונה והארלהונגה, ואהנו, צה' מה' ערוך מדי עלייה גל' הנאים: (ב) וזה פצטו, סס כה' צה' סס

הבדנרים ענקסル מיגט ממיאד למינט הא

משרשי המצווה, הקדמה, ידוע הדבר בינו ואצל כל חכם כי ניסים גודלים אשר יעשה האל אל בני אדם בטובו הגדול לעולם יעשה דרך סתר, ונראים העוניים נעשים קצת אליו הם בדרכי הטבע ממש או בקרוב לטבע, כי גם בסנס קרייתם סוף, שהיא נס מפוזסם, כחוב שם [שם י"ד, כ"א] וילך י"י את הים ברוח קדים עזה כל הלילה וישם את הים לחבה ויבקע הים, והמשכילים יבינו כי עניין סתר זה למעלת האדון ושפלות המקלב. ומזה העניין ציינו להעיר אש במצוות, אעפ"פ שם יורד אש מן השמים, כדי להסתיר הנס. לפי הדומה שהאש היורדת לא הייתה נראה בירידתה, מן הטעם שאמרנו, חוץ מיום שמיינן של מילאים [ויקרא ט, כ"ד] ושל גدعון [שופטים ר, כ"א] ומנוחה [שם י"ג, כ'] שהיתה נראה.

ועודין אנו צריכין לומר מהו עניין המצווה להדליק אש על המזבח מלבד האש הצריך שם לקרבן. ונראה כי על עד הפשט שהוא בעין מה שכתבו במצות לחם הפנים', שהאדם מתברך לפיו מעשרו שהוא עוסק בהם לרצון בוראו, ועל זה הדריך אמרנו שהברכה מצויה בכל לחם חול מתחום עסוקינו במצוות בלחם קודש, אליו. תאמור על דרך مثل שהברכה תחפשט במנה. וכמו כן הוא עסוק המצווה באש בכל יום שיתברך האדם בעין האש שבו.

ומו אש זה, הוא הטבע שבדדם, כי מן הארכעה יסודות שבאדם הוא אש והוא ראש לארכעתן', כי בו יתחזק האדם ויתגער ויפעל, ועל כן ערכיה הברכה בו יותר. וענין הברכה הוא שלימות, כלומר דבר שאין בו חסרון ולא מותר, וכן האש שבאדם צריך לברכה זו שייה מאנו באדם מה שצriger אליו, לא פחות כי יחלש כוחו, ולא יותר כי ישרפ' בו, כדרכ' בני אדם שמתים בתוספת האש בהם יותר מדי והוא הקדחת. ובני אחרון הושיבו באש מבלי שנצעטו [ויקרא י', א'], ונוסף גם בהם אש ונשקרו שם]. כי לפיה פועלות בני אדם יבואו ענשו או תנווה ברכת י"ボ'.

מידני המצווה, מה שאמרו זכרונם לברכה [שם כ"א ע"ב] אעפ' שהאש ירדת מן השמים' מצויה להביא מן ההדרית, שנאמר [שם א', ז'] ובוננו בני

ה ר' ל', שיראה כאלו הרוח היא המחרכת ים, וכי ה' ברמבי' ע"ה שם כ"ז, ע"ש. ו. שאינו יכול לקבל רוכ טמה. ח. ברוב הדפוסים נסיך ימוניה (של אליהו). ט. ברוב הדפוסים "ויאמר". ע. לעיל מצה צ"ז. יא. כמו' הרמב"ם בפ"ד מס' ה"ה ה"א, ארכעה וגופם הלול שם אש ורוח ומים הארץ הם יסודות כל הנבראים למטה מן הרקע, ע"ע שם בפ"ג ה"י. יב. עפ' מש' הרמב"ם שם בפ"ד י"ב, יש מהם גופם שיהה בהם חזקה מיסודה האש כמו בעלי נשף היה לפיך יראה בהם יתיר. ג. ברוב הדפוסים "עליהם". יד. בקצת כת"י נסיך בימי משה".

העוף ודיישון מזבח הפנימי והמנורה. וחתייה זו שחותה במחתה ומוריד לדצפה אצל המזבח היא המצווה של כל יומם. ואחר שירד זה שתרם', רצים אליו הכהנים ומקדשין ידיהם ורגליהם במירה, ונוטlein את המגרפות' והענורות' וועלין בראש המזבח, וגורפיין את הדשן מכל צדי המזבח, ועשוי ממנה עירימה על גבי תפוח, והוא מקום מן המזבח שנקרה כן'. וכשהאות תפוח היה גדול מוריידין ממנה קצת למטה בכלי גדול מחזקת לתרן' שנקרה פסטורי', ועומד שם עד שמוציאין אותו כולם מחוץ למחרנה'. ויתר פרטיה, במסכת תמיד ויוםא [כ' ע"א – כ"ד ע"ב]. ונורגת בזמן הבית בוכרו כהונה'. ועובד עלייה ולא הסירה למצותה ביטל עשה.

מצוה קלב

מצות הדריקת אש על המזבח בכל יום

לhabu'irא אש על המזבח בכל יום חמיד, שנאמר [ויקרא י', ו'] אש תמיד מוקד על המזבח, ובא הפירוש של חמיד', כלומר להשים בו עצים בCKER ובין הערכבים, ובכיוואר אמרו זכרונם לברכה [יוםא כ"א ע"ב] אעפ' שהאש יורד מן השם מצוא להביא מן ההדרות. ואל יקשה עלייך לאמר מה היא מצואה זו, ולהלא עכ"פ היה להם להזכיר אש לצורך הקרבן שנחביבו להקריב, ובכלא אש אי אפשר. כי מצואה זו בפני עצמה היא, כי מלבד אש הצriger לקרבן היה בעורם אש למצואה זו, וכך שדרשו זכרונם לברכה [שם מ"ה ע"א] שלוש מערכות של אש מן הכתובים, כמו שנכתב בדינין של מצואה זו.

קלב. זו עשה ב. רבביס עשיין כ"ט, הלכות חמידין ומוספין פ"ב הל' א'-ה. סמ"ג עשיין קצ"א.

יב. כ"ה בזיטא כי פ"א בפשה דכל ים תורמן את המזבח. יג. כ"ה בתמיד כי ים במשנה. יד. י"ט להסוך את הוושן ולפזרו לתפוח. טז. מולגות להסוך את האברים. טז. חמיש הראכיד כאן פ"ז דמקומם היה במזבח שנקרה תפוח. עזין מג"ה אות ר. ז. והוא חזי כור, טיז סאנין (רש"י חולין צ"ב ע"א). יח. חמיש בתמיד ליג ע"א במשנה. עזין במנ"ח אות י' דעת הרמב"ם בוה. טט. מכואר בירקיא ד', י"ב דמקומם שפ' הרשן והוא מחרץ למחרנה, וברכבים ליהיא הא דבר הטעיף שם וכו'. ב. עזין מג"ח אות ח'. קלב. א. כ"ה בס"ה כא', ובקצת כת"י "להיות", עזין רמכבים פ"ב ממיין ומוספין ה"א. ב. עזין יומא מה' ע"ב, וכ"ה בס"ה כא', ובקצת כת"י "להיות", עזין רמכבים פ"ב ממיין ומוספין ה"א. ב. עזין יומא מה' מוכרים להדליק אש בגלל הקרבנות. וראה עוד לקמן אות כ. ד. ברוב הדפוסים "ונוגנים".

FIG. 122. *Lepidostroma* sp. A. (1)

6

ה

אגרי אגרת הרמב"ן האנרת

ככל דברי האגרת

ווער זריט, יט לסח חלך געולם הקטן ועד
כח קעולם וכגיטס מווי אנטכיניה מס' כה עטפּוּ
מען געלס הקטן מומט וככ"ל, אנטמאל ועמאָק
דייקה ולט חוממי קשלם, נס דידיקס
דייקה געווער זריט, געלס ירטו ליך צי
ונגעויס ירטו ליך חוויג (חסלאַט זי' ח'ו), ועל ידו
זא נגיד מעניע מפאַי די דייקה ולט
שטי רפויות מלילא, לאטפהָר, ווועס צס"ג.
שטי רפויות מלילא, לאטפהָר, ווועס צס"ג.
זא כמאניכא יפה דעך לחא נחטאָבּ וממעס טוועיס געלס היך מכל חי' בטולס כהה,
וועס ייך כל מײֹות וממעס טונזיס ייך גטניין כהלו גל עטּאָ וטל' כלוטס, כירדען כי
קיטקס פֿוֹסְטִיס ענדזאָס כל דענאָ וכס טוועיס וככנייניס, וממליל זויס לאָטְרָהּ דְּקָנִינִיס
ס'ה ממען געלס הקטן רוח זעלס קערת זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס
הטולס היך, דלכ'וואר קערבּ ווי סוּג חד כט טוֹס"ג עס טוֹס"ג זאָס זאָס זאָס זאָס
זא, להנס נפי ביג'יל הל' ח'א, כי קאָדִים קער טי' מילואַת זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס
דרלהָת טפֿנִיכּ קער ס'ה ממען טוֹס"ג, ממיליל הווער כי בטולס הקטן וליכו דומע
גנילאָ מאָטְרָהּ דְּקָנִינִיס געלס היך, קער טי' מילואַת זאָס זאָס זאָס זאָס זאָס
על קורת רוח זעלס הקטן מכל חי' בטולס היך זטהי' כה'ל ווועס צס"ג.
מכ' מלוד מזווון על נכן כוונת זעיגן, דכוונתו חס חיכּ לאָטְרָהּ דְּקָנִינִיס זאָס
יפֿרְכּ פֿלְיוּ חי' בטולס הקטן ממען ווועס צס"ג.

גנרט אפטוּחה

ת סודות עמוקים, כי לא היה היצירah על זה הדרות הפקר بلا טעם רק רך גדול ולטعم כבד, והעשו יתרברך רוזה בקיומו ע"ב.

(לד) המתגאה בלבו על הבריות וכו'. כתב הרה"ק בעל היל הכרוכה זצ"ל בפירוש נוצר חסד (על מ"ס מנין פ"ד מ"ז) חיל ענין גאה הוא ממש עבודה וורה, ואין עצה להמלט ממנו אלא השית' עוזר, וארכוב מאות פירקי דמסכת עבודה והורה של אברהם אבינו ר' מענן הגאה, כי גאה ממש עבד אל נכר והוא עצמו ע"ז צואה רוחחת. וממן אלקוי קומייך אוור שבעת הימים רביה"ק אשר הח' את נפשנו וגאל אותנו מן היצר ומרשתת הס"א ומטעות קליפות נהה הכל וירק ודיבק נפשינו באור לעילן אור החיים, ר宾ו אוור נפשינו הרוב ישראלי בן אליעור, עפר ואפר אני חחת כפות וגלוי אם אזכה והלויא שאכה להיות אפר חחת כפות גלוי, מציאה נשמהו בטהרה "אלוקי רבכה" על תבונאי רגלי גאהו" (חכ"ס ל"ו י"ג). ובכך מציאה נשמהו של מן הקדוש אלוקי ר宾ו יצחק לורייא, בלשון פנאיו "שרמוני מריד גאהו". כי אי אפשר להתחילה בשום עבודה אמיתית בעוד ששקע נפשו בגאותה וחוזן, לב, לא יצא הטמא הכת הארויה מן הרת אלא ע"ז גאהו וכעס.

117 / נסיך ורוצח

ברבי אורת הרמב"ן האנרגיה

כג' דברי האנרכות

לכל "סס" מופיע כगמרלו סומך זו כי ר' יוסי דכל ופסק רוח זו כי קווין ולכך מסדר מה אמרו ר' יוסי ברכם ופיך למלר

הנִי חַת דְכָל וּכְרֵי סָכָרִי

כ' ב' וכיר וכרכר מנקו ומבה נשים גורלו כי חכח נכל בטנותה בהכרות במסתפות ממלה בטנו. "ועמ' כי ניכנו על כל סני מלכ'ג (מידל זלקיס לה נולך מכך דעוי' מוכ

זהו שלמה קמינה כל ימיהן יט' נס חלק נשלום כגד' כיינו הפיilo צמוה' וכ-
ב' מוי' כספינ' טרי' ממן כיל' ממי' חי' השולם כגד' וכמ' כ' קבל'ק', ולמה', ודחי' מס' ס-
ס נוער' דמי' וממי' לכ' פנו'ס וענ'ו'ס ירע'ו' ליה', וממי' יול' כק' כ' סטפאל' עי'מו'

שערת פתוחה

דר למקומות מעלהתו ומשיג ממנו כפי הרואי לגמול שלו. ולפיכך אמרו בוקרא רבה (בבבון ה') ונחלה עדיןח חסקם (חכלס לי' ט') מלמד שלל צדיק וצדיק יש לו עדן לפניomo. ובאמת כי המקום הזה גן עדן משמש עוד בגמול גשמי ממש לזמן התchiaה, ישותם בהשלהו צווינו בתקיחותם מחר שמחה גורמים

שניהם הופיעו ופיגג הונשו בזאת שנקראת גראם.

והדנה מלבד עולם הבא שהוא עולם הנשמות אחריו המות מיד שכור כ"א מגיע בעצמו, יש עולם אחר שיתחדר וייה' השכר בגוף ונפש לאוון שהקב"ה מחי חיית המתים, ואינו עולם הנשמות שקרינו אותו גן עדן, אלא עולם התהיה עולם שככלו טוב ואורך שהוא העולם הבא שמחihil באلف השבעי, והוא עולם שככלו שבת ומנוחה לח"י העולמים, וכמazel"ל (כליכו ז"נ פ"ט) שבו צדיקים שכבים ועתודתיהם ברוחין ונוהנים מזיו השכינה. כי קיום הנפש בהתייה בדעת יין, כי קיום המלאכים ללא אכילה ושתיה, וכקיים משה בהר, וכאליהו שלא שלך הגורן ממנו לא נפרד מן הנפש והתקיים מזיו עד עולם. וזה כי יש בצדורה

כ' דברי האגרת
ויהיו על שניות וזכירות צי מליקות וזה ספrios
האר כמה נמנונט) על רשות נסגדא כל ספס ח'יר
ח'למארן צן מרוויך כרי לוי בקן ענישט צב
ולג זכייה סת'ה מלך ווילט מיליטס צלולות מד
סדרהך צן זומל וכרי מ'ין סימיסים כל
מי'ין קלילות ומוכמיס להומיסים ומי'ין ח'יך
כמושס כה כל מי'ין ח'יך לאכ'יו י'ל'מו
שיותם. ופי' כו' ז'ל דליהט נמ'בב (וילט ד' פ' ז'ט' ז'ט' ד'ר'ס ר' ח'למארן צן מרוויך מלל
ה'ל'ה'ל'וכס לפני ר' ח'מ'בו (וילט ט'י ה') טגי'ו'ן לדס למוקס יוכ'ה'ס מכפר טגי'ו'ן
ץ' לדס לה'ז'יו'ן לח'ן יוכ'ה'ס מכפר עד צ'יר'ך ח'ת' קז'ו'ן מ'ב', ג'ה'ך מ'ב' כ' ג'ס' כ'ו'
ס' כ'מו ר' יומק ד'ב'ת'ה כל לח'נו מ'ר'ס מל' כל ר'ק מל' מ'ק'ת', כ'מו לדס כל ח'ל'ג לח'ן
וועונ'ה ח'ר'ר כל כ'ש'ו'ר' ה'ל'יכ' ל' ח'ל'ל'ו ר'ק ה'ל'יל' מ'ל' ש'ו'ר' ג'ב' כ' מ'ב'מ' מ'ב'צ'ה' כ',
כ' כ'ל'ן מל' ח'נ'ל'ה'יכ'ס לפ'ו ר' ח'מ'בו מ'ב'מ' ר'ק מל' ע'זר'ו'ה' צ'צ'ן לדס למוקס, ק'י'ו'
ק' מ'ק'ת' מ'ב'ג'ו'ר'ה' מ'כ'פ'ר ד'ק'ן מ'ב'מ' מ'ה'יכ' כ'ל' ו'י'ו'ר' מ'ב'ג'ו'ר'ה' לפ'ו ר' צ'צ'ן לדס
ק'וק'ס נ'מ'מ'מ'ן, ו'ה'יכ' ל'ר'ס ר'ה' צ'ן מ'ר'ר' י'כ'ו'ן ל'ד'רו'ס ל'מ'מ' ח'כ'ו'ר' וכ'ר' כ' מ'י'ין ח'יך
ג'ו'ת' מ'מ'מ'מו'ה' כל ה'ל'יל' ג'ל'יל'ה', כ'י' כ'ל' ס'ו'ה נ'מ'יט'ו'ו' ס'ו'ג' ד'ח'ו'ת' כל מ'ב'מ' ר'ק מ'ק'ת'
ג'ר'יס. מ'ה'ל'יכ' צן זומל ס'ו'ק נ'ל'יט'ו'ו' ד'ד'ת'ן (ל'ט'ס פ'ז' מ'ל'ו) צן זומל ה'ל'מר' ח'רכ'ו' ח'ס'
ו'ה'מ'ד מל' לדס סת'ה מלך (ח'ס'ט ק'ר'ט י'ט') מל' מ'ל'מ'י' כ'ק'ל'ט'ו'ו' ג'ו'לה' מ'ה' כ'ו' מ'פ'ט'
ו'י'צ'מ' כ'ל' מ'מ'מ' מ'ל' ב'ל'ל'ת' כ'ד'צ'ר' ב'ל'ל'מו'ה', ק'י'ו'ן ה'ל'יל' מ'ק'ן ס'ק'מ'ע' ס'ק'מ'ע' כ'ו'

אגרת פתיחה

(ה) פורדר הוּא במלכותיהם. כתוב בדברי חיים להנעה ק' מצאנז זי' ע' (פ') וילש
פעס' וקליל לו גוּ) ידוע מה שכתב הבעש"ט צ"ל על הפסוק (חכלת זי' ח') אל
המota הז אל נקמות הופיע שם הקב"ה רוץ'ה בצדוקותינו אפי' אדם חוטא מענישו
ה שמראה לו רוב גודלו, והוא אם אוד זוכה לעשות תשובה וחומרנו נפשו
חטאנו ונפשו יצאה במה שחתטה והמרה בכבודו קדשו יתרך ויתעללה, ומבא חן
מי' הקב"ה שמקבלו בתשובה ומראה לו חיבתו וגדרו וטבו, ובראות האוד מעת
דורות היבורא יתרך שמואחزو חיל ורעדה יותר על חטאנו אשר חטא להשם
ברוך הוא, והקב"ה מנשאו עוד יותר להשפיע לו חכמה להבחין עוד קצת
וגור מגנות שלם יתרך, ובכל פעם יש לו עיגום נפש ופחד וצער יותר אשר
אא לא גדול אשר לא ודע לו גדרו, ובכל פעם מריגש יותר חטאנו והוא ממאס
רדרר נפשו על חטאנו לאן גדרו.

ולמשל נער קטן זרך אבן למלך ולא ידע מהות המלך, מה עשה המלך לקחו צצרו להיות משכיל בלימוד נער וסורי המלך ומאלכו מפה בגנו. ויהי בהיות נער מבין קצח גודלה המלך וטובו אשר עלייו, בא והתגנfel לפני המלך, אדרוני נא נפשע כי לא דודעת מכבורך, ועתה אני מכיר מעט גודליך וטובך,

דברי האנרגיה אונרתם הרכובן

כל דברי האנרגיה
כח כיו המתגנאה בגלבו על הבריות מודר [lec] המתגנאה בגלבו. סיינו כי אם צי הדר מהל לפנים מרווחים עזומים נפנויים, גודל צחן פנימיותם גודל צחן בלבו על כס מלחות גהות ולחומיים לי נלה חביבות מודר הוא ולחיי המת לי כבוד שמיים במלבותיהם כי חכ נקלה נספרי מוסר ענוה פסולות, ולחן מתכוון רצינו נלטנו סמנתה גלגול דיאלקט, להעפ"י כי כריו מתקבלן טלית גלגל כרכוש מלכ", אמר רצון דמתה לדת זכי וכמתה לדת זכי ופייט"ז דת זכי גשות פולחן לפי שלון צי עירו יילוס ממענו והן זו כה לאיכותם בסבכ", חמר וג נחמן דבר יאפק גל מיעוט ולו מקמה מי זונער דכשוויך זי' (מקל צי' כי) וועצתה כי כל גבך לא פורטצ"ז גל חפהן הדר גל נכלוב ולו נמקחה דמי זונער מלך דקרי זי' קרלה חונטה כי מאכ", ולחלוץ קסב טל ר' רוחל דבר חייך חיך חומר שפ"ח לירן טיכל גו לחוד חמונא בפמוניא, כלל מקרלה מפומט כהו ווענצה כי כל גבך לא ומוי זונער דכשוויך זי'. גול צס"ד, דפנירוט כוונת קראלה כמה מומוקים, וכותו דבמא חילוף נגמלו יומם דג' זיד צס"ט דלפי סנאמור ויקטל ז' ציט' כל חלאג גל חאלנו ס"ל לר' יוחנן דמלזין דהיפלו חלי זיד צס"ט דבנורו זי' ברקיה שבריבור זי' ז' ובנוגה חמוטני מלהטער נולכ"ס נסכמה ספ"ח זי' מהם

אגרת פתוחה

וקודם הסתכלות ממן הריב"ש "וצ"ל אמר לחמלrido שיכינו לעצם רבי להאר
לهم כי הוא יילך לבית עולם בשנה זאת וזה ה' בה"ר אחר החתימה, ושאלוהו
על איזה צדיק אם ידקנו נפשם אצל, והם היו תלמידים בחורים צדיקים ועדין
לא שמשו כל צרכם את רבם, ואמר להם שישעו אצלו וינסו אותו וישאלו לו שיתן
להם עצה להסיר הגאות, אם יתן להם איזה עצה אין בו ממש, אם יאמר ה' יעוז
או יברכו נפשם אצלו כי אדריך גמור הוא וכו'.

ויש שפל רוח עי' מריה שחורה ועצמות וצער ויראה רעה, וזה אינו טוב. וגם יש הרכה מיי שפלות שמבליטן מעבודות השית' זכו', והוא אם מצד שפלותיו אינו ממשוני כי הוא גורם עי' חפילהו ותוරתו שפע אל כל העולמות וגם המלאכים נזירים עי' תורותיהם וופילתו, שאליו ה' יאמין זה כמה ה' עובד את ה' בשמחה ובכירה מרוב כל, והי' נזהר בכל אות וונגה ומלה לאומרה כדקה יאות וכו' בנהת

ובכלם טוב, בחרה והפילה בחילו וחיזמו כזו.

ובאמת אין שם עצה לזה אלא השית' יעוור, וירבה בקשה והפילה לפני אל רם שיעזרו. ובאמת הוא מדריגה כמו מדינית רוח הקודש שלא יושג לבאר באופן האיך רואים הצדיקי אמר מסוף העולם ועד סופו וכו', כן עונה והפל רוח בראן מגניב רבא מונוביל לברושים עז שעוזשה מרוכבה בעוצם וביקומו להשכינה ע"ב.

ק"י אמרת האגרת דברי

חככה נפשו על מסרין מעלה מכסלמותה שמר כוח עינו ופפל דרך נפנויו רק כלמייטי כמוני, חס נחמה גל נקלע מלך עמו זרען גלים למלכתם כתוג, וכוח מלכית על גלוכו, ורק לו נקלע גלווה חס גס נמלך צפנויו נחליל כתוג, וכוח מלכית על פנויוות לנו כוח מגניה עטמו ולח"ט. פנויוות לנו כוח מגניה עטמו ולח"ט. כפיהל, גס זה הוסיף, כי כוח מודע גמלנות טמים, וכלהר מגלה, כי מתפלר כוח גמלנות מלכות סמיס שנלמה כי, מלן גלהה לנכ, מטה"כ צן לדס פפר עז קהדרה חייו יכול להרטות נפנויו לעז דרכך זה, כי כוח דרכ מוסון וככ"ל, ועי"כ רימה מה קדך ולח"ט צס"ג.

(כע) המנתנה בלבו על הביריות מודד הוא במלכות שמים. יוק נפשי כמדרך רום חריע פח' לחס זכה לאס חומריוס לא מהס קדמתה לכל משאכ גלאיות ולחס לאו חומריוס לו יותם קדמן, ובז' פיטט סמדריך (פס) סכ"ד (מקלט קליש) חפה וקדס זלמי, וכיינו דרא"ת כי תיזוע וילדך זיכר ר' זעיר, חס"ב חמור וקדס זלמי סיינו לדס אכח לו לחקה קדמתה למשאכ גראחים, האנט לחס לאו זכח לו חומריוס לו יותם קדמן. והנה לפ"ז זכח לאס מעלן על לנו כי לא יה' ידי חוצב נגד כב"ה' כי כלם כבמיוס ומי כבמיוס לנו יכללון לח' כי נבנה נגי לחס מה נזולו לנו יכל נכתגהו, כי הפלל נז'ה כבונגה צבקניאס כיחות קדמו ולח' הפלל על כבורה נמי לח' ויכול נכתגהו, חכו של מהר, כי כבונגה צבלו על כבוריות סיינו כי דומא לנו יכלבנו כבג' כבוקט דרכך כוח נז'ה כבונגה נז'ה כבונגה, ג"כ מודד גמלנות טמים, כי כלם כוון זסלאס נזרה נכתגה יכול נפלל כבוקט כל גלוות גמורה.

לכן כסיר וציו לח' צנו לסתהך מן נגלו לח' פללו דרכך וינגע לנו דרכלי כי (הא"ג י"ו), כייו הפלל לח' צלהמת לח' צנול מהר רק למכסה וגדול לחכית דרכ' טוב לפטעמים, האנט לסרגול עטמו רק מנגוריו לסיר לילינ' דרכ"מ, כי מי יכול לנצח צבעמו לח' סוח' לתוכיה טוב לח' זכו יונעך רק ככ"ב כביכל, כוח יכול לנצח טול עטמו בגאות, מטה"כ צן לדס האנט נקל כבונגה כבונגה זכינו, סמגלה פון מפעל געlich' גנד ר' זכו וטטעו כלמייטי.

אגרת פתוחה

להודיע לו מגודלו ית"ש, והבעל השובה בכל פעם שנחוודע לו מיקרו של הקב"ה וגודלו אין חקר, או מתרמרם הבג'ת ביתור, וזה אל נקמות הופע שהנקמה הוא בהופיע בעית מגילות הכרוא ית"ש.

והנה גם"כ הקב"ה שקרה ליעקב שם יעקב שמרמו על קטנות כידוע במדרש (רשי' גראחים ל'ג' כ"ט), אח"כ קרא לו שරאל שמרמו על לשון שורה. ומסתמא אבינו יעקב נשנתר גודלה כזו כי שרר עם אלקים, לא זהה דערתו עליו חז'ו, אדרבה נתקתן עד בעינו כאשר כבה לוגודות קרובת השם יתברך ברוך הוא וברוך שמו, כמו"ש במדרש (חולין פ"ט ע"ל) אתם המעת (דבirs ז' ז') שממעטים עצמאם, ובוודאי יעקב אבינו לפ"ז עורך גודלו שנטגרל בקראו שמו ישראלי נקטן בעינו, כי ידוע שהగודל יש לו עונה יתרה כמו שמה רבינו ע"ה הי' עבוי מלך, ונמצא נהי שיעקב נקרא ישראלי כי שרה ונתעהה במעלה מאשר הי' עד הנה מ"מ לפי ידיעתו והשגתו שהשיג בגודלה הכרוא נקטן בעינו והי' יעקב, ולפי מודרגתו עתה הוא בכח' יעקב וכן בכל פעם ופעם וכלן שיק' ספר ל夸תו יעקב אחרי התגלו בשם ישראל וכו' עכ"ל.

ק"י אמרת האגרת דברי

לוד ווון זיך לומר מון סולדס כגדל נסוג נטיחוק נרומים זוק מרכ' שגוזלוס, ולח' צמיגת כל סכומס לנטינו צהמידים, וכמ"כ (ד"כ ז' י"ו) ויגב' סכל מקנן ועד גודל כמוני, ועי"כ פפי' לנו דרכלי כי, חולס זו כנגולות סול' רק ליטטו ורכ' גס כלן כל ימי חיך לרצעות גס פנים נגד כנס מטה"כ נמסתלייס כליאות, ועי"כ חמר רבי למטרן צן חרוו' צל' זכיי סחמייר לילח מדוריים גלומות עד דרכך צן זומל, כי כוח ליטטו סוגר כי חיכת כל מורה על מקחת סדני מטה"כ צן זומל ודוק' ולח' ס' ע"כ ודפק' ח' וט"ז. ולפי דרכו הפלר לומר דרכ' חיפגנו כי חרי למורי דחד חמ' גס כל נג'ה לא כמאנשעת הפלל מוקה' צמתקה נמי קוונת כי, כי מושמעה חיכת כל מורה בס על סמתקה סיינו הפלל חלי' ציור מון סגלו'ס נמי קוונת סול' כסנלה ר' ל' צן מריה, ווי' חיל' צר' חי' סכ' כי מושמעה חיכת כל מורה על סגלו'ס כל נג'ה לא סול' קוונת כהו' שולט צן זומל וככ"ל מטה"כ חד' מושמ' צממיית ליל' קוונת וככל' ודי'ק ולח' ס' צס"ג. וונגה פלי' ז' ספוגר לדרכ' סול' צו חד' מושמ' צממיית, צל'ו ספק כי כלם מושמ' עטמו נס סגלו'ס רק פוני דרכ' נז'ה, חד' צמאמ'ו לח' צפ' גלוות כמוני, אך' וזה נס' רק נס' רק למכסה וגדול לחכית דרכ' טוב לפטעמים, האנט לסרגול עטמו רק מנגוריו לסיר לילינ' דרכ"מ, כי מי יכול לנצח צבעמו לח' סוח' לתוכיה טוב לח' זכו יונעך יכול נפלל כבוקט כל גלוות גמורה.

לכן כסיר וציו לח' צנו לסתהך מן נגלו לח' פללו דרכך וינגע לנו דרכלי כי (הא"ג י"ו), כייו הפלל לח' צלהמת לח' צנול מהר רק למכסה לח' נג'ה כבפל צפויומי, דרכלי כי סיו' דרכ' חכ' הדר' גס כוח מילכת פטעמים גלוות הפלכת נג'ה, גס זה לא יונעך עטמו צינוריו כי מי יכול לנצח טול ככ"ב כביכל, חכו' עט' מודד גמלנות טמים כמוני. וזה כוונת רציו, סמגלה פון מפעל געlich' גנד ר' זכו וטטעו כלמייטי.

אגרת פתוחה

ידעתי גודל פשי' עד מה יגיע, סלח נא לחטאתי, והמלך לא השיב לו רק עשו לאחד ממשרתיו, ומה יודעים קצת מגודלות המלך. ויהי בהוורעו יותר מגודלות המלך והכיר בחטאו יותר, ויתמרמר מאיד לפני המלך והמלך לא השיב לו רק עשו לו לשר באיזה מקום, ומוא הכיר יותר ויתמרמר יותר על חטאו ובא לפני המלך בכבי' וועקה על גודל חטאו. עד כי הגביהו המלך וושאו בין השרים וישם כסאו מעל כלום, ואו הכביד עליו בעינוי פשעו יותר ויתמרר עד כלות הנפש.

בן הנמשל שהארם בחטאו אינו מבני את מי ניאץ ולמי חטא, והש"ית ברוב רחמי'ו מקבל שבים, וקרוב בעית' יותר ויתמרמר גמו, ואס זוכה וההוא לומד תורה הקב"ה מודיע לו מורי דאוריה, ובכל פעם שיודיע לו יותר מגודלה הכרוא ית"ש שאין לו שער או מתרמר נפשו יותר עד כלות הנפש, וזה העונש והצער על העבירה לזכות את חמו. וזה אל נקמות הד' שנוקם במה שהופיע ויתמר בעית'

כ' דברי האנרגיה
 (ל') ובמה יתגנאה לב האrome. עוזן לקיים מה לגנאה (להט' לחט'), וכוכב מילוי כדיוק דלמוך נתג' רציוו כלמן כלודס נשי'ה כהוועה. וכוכב חותם גאנמלה ועגאַה דז' ט' ט' ט' ט' נויס לויין מעמלען דוחלט סומלען קז'רוי גויס זיין וווען דלען דלען מילוי דזס ווועקען זיין זיין וווען דלען דלען מילוי דזס מהס, להס קרויזן דזס וווען בגוועס קרויזן דזס ט'ער, ועזין פס צוטום' זיין וווען גוועס קרייסס דזס) דפ' ר' דיס דיס חלוק דזן להס (גען כהט' לאטדס (גען כהט') דגונס צכל'ס כלודס ניכ'ו עכל' טיע'ע'ך' נולח' מפי ר' ר' כבצ'הוועה וכ' וווען.

ארכטיפוט

הנה ימצאה גאה אחד שיחסובם בלבו, שכינן שהוא רואוי לתהילה והוא מיוחש שום במעלתו כפי מהשנתו, והוא לו ג' שיתגנוגה בדרך מיהוד ורשות בכבוד ובכבוד ר' בר, בכלתו בין בקומו בין בדיבורו ובכל משפיו. לא ילק אלא בנהת על יעקב הצד גדול, לא יישן אלא אפרקיון, לא קיום אלא מעט נחש, לא כבד עם הצל אלא עם נכדי העם וגם בנייהם לא ידרר אלא מאמורים קצרים אמרו התרפים, וכל שאר מעשיהם בתגעותו בפעולותיו במאללו ובממשתו במלבושו

כל דרכיו יתנהג בכבודות גודל וכיילו כל בשרו עופרת וכל עצמיו אכן או חור. וימצא גאה אחר שיחשוב שלפ' שהוא ראו' לתחילה ורב המעלות, צרך שישי' מגני הארץ והקהל ייעשו מפנו, כי לא יאות שירוטו ב'א' לדרכו עמו ולבקש נינו דבר, ואם עפלו לעלות אליו ייכהלם בקהלו ברוחם שפטיו יהומם בענותיהם

ויש גאה אחר שיחסוב כלבו שכבר הוא כ"כ גדול ומוכבד עד שא"א לכבוד תפרש ממנו ואינו צריך לו כלל, ולהראות הדבר זה יעשה מעשים כמעשה גינוי וירפוץ על מורתו להראות שלמות גדול ונעה עד אין חקר, ולבו מתנסה קרוב לו אמר אני כ"כ רם וכ"כ נכבד שכבר אני צריך לכבוד ואני לי אלא לזרע יי"ו שכבר רב הוא אצלך.

ען האנרת אגרת הרמב"ן דברי

כל דברי האנרגיה

[ל'] כי מתפרק הוא בלבוש מלכות שמים
שםים וכו'. כיינו כי מכך
לעיל (ח' ו' כט'
שנאנמר ה' מלך נאות לבש. עין י' כט'

מתפאר **הוא** **בלבוש** כמתגלה כי יוניכ (מגלויך כרמי"ע

מלכות שמים שנאמר

ה' מלך גאות לبرش וגור

ובמה יתגאה לב האדים

בדבורי חכ"ל, לנו נכסינו כהגון לרייך שיכון דרך מלצות, גלוות מלכות ס

בבבם י'יך מילל כה יו"ד כ"ה, כי הפקות

ונולב פין, וכחיג (פמוה פין מ') לחילך לכ' צעדים מיטו כרי קבר'ם כדוג'ם.

מגילה ל'ה מ"ח) כל מקום של מניין כו"ה כמו ש晦ינו ר' נמי מניין כו"ה גלה מה כתוב כתרי (פס ז') מני

גדולמו של קהוקות צורך כו' מורה נימוחנו כידוע, שנחים מסלך סס י-כ ממש ומוד נמיילחו. ומהס טיט לו גהוה מפיים

גָּלוֹת ("לְכַד") צָדֵךְ לְדוֹת דָּיוֹן
וַיִּשְׁאַל בְּלֹבֶן מִלְּמִזְרָחָם וְאַבְנָה נֶגֶב בְּכָרְבוֹת

הממלך גנדי (ויקיר פוי לי) וכדוכן צנדראק

ולפניהם נחיתה לנו זרחה ממלכת לדית ולו' לכוונות סכגנו פוגמת נדב

ר' רה' דומ' נטול' כ"ה ר' רה' דומ' נטול' כ"ה מתרחק ממנו ופונ' חלי' טורף סוד
וונמי' דוגמ' נטול' צילול' לומ'ת גני' יונ' פ' ב' (ט)

כלכתי, סוף סני חיזות לרעוגות י-ב פיי מליח מטפַע בְּנָקְרָה י-כ, וויקס כטיזונִי.

אנו מודים לך!

לן) ובמה יתגאה לְבַד האָדָם וּכְךָ כתוב במסילת ישרים (פ"ה) הנה
הוּא כָּל הָעוֹלָם וְאֶת הַשְׁמָרָה מִשְׁמָרָה נִזְנִיתוֹ וְלֹא כָּל הָעָדָה בְּ

הגואה הוא זה, שהאדם מחשייב עצמו בעצמו, וככלבו ידמה כי יש מי שיחשיב את עצמו בעל שלל, ויש מי שיחשיב עצמו תהילה וכרו.

ויש מי שיחשב עצמו גדול, ויש מי שיחשב עצמו זעום, אבל אחד מן הגרבים בטוביים שבזואלים אם יחשבו האנשים

הרי והוא מפסיק מיד ליטול בשחתה וו של גאותה וברכו.

האנגרת אגרת הרמב"ן גורי

אנרגת פתוחה
סבירותם. כל אלה תולדות הגאותה המשיבת החכמים אחרור וודעם מסכלהת, יירה לב ראשי הכהנה, ואך כי תלמידים שלא שמשו כל צרכם שכמעט שגפוקחו ידיהם, כבר חכמי החכמים שווים להם בלבם, ועל כן אמר חוויתה ה' כל גבה (פסלי נ"ז). ומכלול ציריך שינקה הרוצה במדת הנקיות, וידע ויבין כי אין אואה אלא עורון ממש אשר אין שכל האדם רואה חסרונותי ומכיר פחיתותו, יכולו יכול ה' לראות והי' מכיר האמת ה' סר ומתרחק מכל הדברים הרועים יוזלים נאלה הרחח גדרול ע"ב.

אם בשוחר הד' מורייש ומעשייר. כתוב בליךוטי מהדורין (ס"ס' ח) וזיל כל הנפשות תחבים ומתאים לממון, ולא לממון בלבד מתאים ואוהבים אותו, אף להאדם שיש לו הממון דרך בני אדם למשוך אליו ולהאהוב אותו מחתם לו ממון, כמו שהוא רואים בחוש וכמ"ש (מל" י"ד כ') ואוהבי עשר רכבים. וזה ממת שהגנש בא מהמקום עלין שהממון בא ומשתלשל ומתהווה ממש, כי בודאי

דברי האנרגיה אגרת הרםביון

ה' מזריש נצחים וונצחים חלום
נ"ז מסיס כ' מוריית
ומענץ מטפוף ה' מרומים. ופירש
המנולח דוד שבעיט. הנטיס שכו
שבעיט נטעו רעבם עד שיכרו עולם
לעבודך געבור כלחם: ורעבם. ולחבר
כיו מטכרים עולם גנוגו קרענו:
חלום. מלכרכיר עולם כי מלהו די
בטעו חייו שוכן לוטה ה' כוח רק פוז
הכטמי, הצל ה' טען למס להכל וגען לנדזעיך
יכה נגמד הלו גס וכיה כ' לי נעלקים ה'
יכלטן קלח ומג' וכל חסר חתן לי עטער העטערין לך וו'צ'ק.
זהו ג' בכוכב (פס י' ב' ק' קמנתי מכל החסדים ומכל הכלמות, כיינו ה' חמוץ שועט
בקב' כ' מזום עם קלחמת כיינו קחורה אנטיליה קומי למן ה' כו' חסך גמור וו'צ'ק.

אגרת פתווחה
וימצא גאה אחר שroxצה להיות נורשם הרכה במעלותיו ולהתייחד בדרכיו, עד
שלא די לו שיחללו כל העולם על המעלות אשר הוא חושב שיש בו, אלא
שרוצה שעוד ירכבו להוסף בטהילתו שהוא העני שבנענים, ונמצא זה מתגאה
בענוותו ורוצה בכבוד על מה שמראה עצמו ברוחו מננו. והנה גאה כזו ישים
עצמם תחת קתנים ממן הרכה או תחת נזקים שבעם, שייחשוב להראות בזה חכליות
הענונה וכבר לא ירצה בשום תואר מתוארין הגודלה יימאן בכל העילויים, ובכובו אומר
בקרבון: אין חכם ואינו גמוני בכל האלים.

ואמנם גאים כאלה, אעפ"י שלכאורה מראים עצם ענויים, לא יכזו מכשולות להם שביל ידיעתם תהיה מתגלית גאותם כלבהה היוצאת מבין החורשים. וכבר משלו חוויל (מד"ז קרת' י"ח ר"י) משל לבית מלא תבן והו" בבית חורין והוא התבן נכנס בהם, לאחר ימים התחליל אותו התבן שהי' בתוך אותו החורון יוציא, ידענו כי ה' יאנו בית של תבן. כן הדבר הזה, שלא יוכל תמיד להסתיר את הכלל כי ה' ניכרת מוחך מעשיהם, אך דרכיהם הם בעונה פטולה ששלוט מרום-הה

וימצאו גאים אחרים שתשריר גאותם קבורה בלבם לא יוציאה אל העשה, אבל יחשבו בלבם שכבר הם חכמים גדולים יותר הרכירים לאמתם ושלא רביםorchachmo כמותם, על כן לא ישתו לב אל דבריו וולחם בחשבם כי מה שקשה עליהם לא יהיה נקל לאחרים, ומה שיכלם לראות בהם כי ברור הוא וכ"כ פשוט הוא עד שלא יחושו לדברי החולקים עליהם אם ראשונים ואם אחרונים, וספק אין אצלם